V A T R A

FOAIE ROMÂNEASCĂ DE OPINIE ŞI INFORMAŢIE
(Impresso come manoscritto)

Sept.-Oct.1956
Nr 59

VI,5

R O M A
Via C.Morin, 6

ZORILE LIBERĂRII

Revolta din Ungaria a desumflat complet minciuna comunistă.Regimul născocit de Marx pretindea a favoriza"masele muncitoare",propaganda bolşevică nu mai prididea cu lauda"democraţiei" şi huzurului din ţările robite. Ori,răsculaţii sunt tocmai muncitori,ţărani,soldaţi,studenţi,oameni"de origină sănătoasă",generaţie crescută exclusiv în dogmele marxiste.Că revolta ar fi fost organizată de"fascişti","agenţi imperialişti",etc., -cum se repetă de câte ori robii încearcă să ridice capul- au desminţit-o chiar şefii comunişti Gomulka şi Nagy,cari au spus ritos că e ridicol să se debiteze asemenea prostii: cauza adevărată a răscoalei e mizeria cumplită şi totala lipsă de libertate; revolta a fost unanimă,şi pietrele s'au sculat contra năvălitorului,ale cărui zeci de ultimate au rămas neputincioase.

Dacă în Polonia lucrurile au mers mai blând,sclavii de-acolo mulţumindu-se doar cu îmbunătăţirea regimului carcerar,cei din Ungaria au cerut pur şi simplu dărâmarea zidurilor temniţei.Anunţarea"alegerilor libere"a înfuriat pe Ruşi,puşi acum în dilema de a salva comedia"destinderii" cu pierderea Ungariei,sau a ucide Ungaria odată cu zisa comedie.Ca să trăiască,însă,comunismul are nevoie de mizerie şi teroare,cu sufocarea libertăţilor - cum prevedea Mazzini îndată după manifestul lui Marx.Cumplitul măcel din Ungaria a îngrozit întreaga omenire; barbaria sovietică,perfecţionată în 40 de ani de sălbăticii,a fost unanim veştejită: până şi Nehru,Tito,Nenni, au trebuit să condamne brutala intervenţie rusească! Ajutoare au pornit de peste tot,s'au făcut slujbe prin biserici,uriaşe manifestaţii de stradă(cu devastarea sediilor comuniste),s'au tras clopotele a mort,steagurile au fost cernite,ambasadorii regimului de teroare izolaţi ca ciumaţii.Moscova aruncase masca surîsului,minciuna"coexistenţei" şi destalinizării apărea clară,represiunea contra Maghiarilor întrecând cu mult fărădelegile din cele mai"glorioase"vremi ale lui Stalin.

In această disperată situaţie,ajutorul le-a venit -spre consternarea generală,de unde le-a venit mereu în vremuri critice,prin intermediul unei lumi ce se pretinde purtătoarea steagurilor culturii şi civilizaţiei creştine: nici acum Israeliţii nu-şi puteau lăsa opera compromisă,trebuia neapărat creiată o diversiune pentru a distrage atenţia mondială dela atrocităţile din Ungaria.Acesta a fost rostul intervenţiei în Egipt! Altfel,conflictele de graniţă între Israel şi Statele arabe durau de ani,naţionalizarea Canalului se făcuse cu luni înainte: de ce s'a ales ca moment al acţiunii chiar clipa când întreaga omenire frământa de bestialităţile din Budapesta? Vânzând sângele poporului maghiar pentru arginţii acţionarilor dela Suez,puşi mai presus de vieţile umane şi de valorile morale,- Anglia şi Franţa îşi anulau baza morală de intervenţie contra agresiunii sovietice, slăbind în acelaş timp organizaţia anticomunistă a Atlanticului şi Naţiunile Unite,unde apăreau acum pe banca acuzării pregătită pentru Rusia; Bulganin putea acum răspunde cum a răspuns la umana intervenţie a preşedintelui Eisenhower.- Efectul diversiunii nu s'a lăsat aşteptat; titlurile ziarelor se ocupau de-acum de Orientul Mijlociu,care avea precedenţă şi în desbaterile ONU-lui,în timp ce Ungaria sângera din mii de răni pentru un strop de libertate.

Credem că de astă dată totuş maşinaţiile"ocultei"au dat greş.Violenţa represiunii dă mai curând impresia ultimelor zvârcoliri ale monstrului moscovit,care vrea să se iludă că mai are încă forţă,- când înşişi soldaţii ruşi fac cauză comună cu răsculaţii; de altă parte,neglijând evenimentele maghiare,lumea liberă şi-ar da singură şi public certificat de laşitate,cu incalculabile urmări pentru propria-i soartă.Destinderea internaţională nu poate coexista cu masacrarea de popoare şi regimuri colonialiste în chiar inima Europei.Din miile de morminte tinere,în Budapesta şi pe tot întinsul ţărilor robite,vor creşte sigur,cu florile libertăţii,zorile unei vieţi noi pentru încercatele noastre popoare.-

Petre Vălimăreanu

Din"ISTORIA ȚĂRII RUMANEȘTI, întru care să coprinde numele ei cel d'întâiu, și cine au fost lăcuitori atunce; și apoi cine au mai dăscălicat, și apoi cine o au stăpânit până și în vremile de acum, cum s'au tras și stă": "..Așa deci Traian supuind și desăvârșit domolind toată Dachia și socotind ca să o tocmească într'acel chip de la care să nu mai aibă alte turburări, nici să le mai vie alte griji, au poruncit de prin prejururile biruințelor sale de au adus Romani lăcuitori, de i-au așezat aici, și dintr'a sa oaste au lăsat câți au trebuit de a-i lăsa, ca să se așeze aici, rămâind lăcuitori acestor țări, carii și până astăzi să trag, cum vom arăta, dintr'aceia.

..Iar noi într'alt chip de ai noștri de toți, câți sânt Rumâni, ținem și credem, adeverindu-ne din mai aleșii și mai adeveriții bătrâni istorici, și de alții mai încoace, că Valahii, cum le zic ei, iar noi Rumânii, suntem adevărați Romani în credință și în bărbăție, din cari Ulpie Traian i-au așezat aici în urma lui Decheval, dupre ce de tot l-au supus și l-au pierdut; și apoi și celălalt tot șireagul împăraților așa i-au ținut și i-au lăsat așezați aici, și dintr'acelora rămășiță să trag până astăzi Rumânii aceștia. Însă Rumâni să înțeleg nu numai ceștia de aici, ci și cei din Ardeal, cari încă și mai neaoși sânt, și Moldovenii, și toți câți și într'altă parte să află, și au această limbă. Măcar fie și cevași osebită în nește cuvinte, din amestecarea altor limbi, cum s'au zis mai sus, iar tot unii sânt. Ci dar pe aceștia, cum zic, tot Rumâni îi ținem, că toți aceștia dintr'o fântână au izvorât și cură".

Stolnicul Const. Cantacuzino

P O P U L A R Ă

Foicică de pe lac,
Du-mă, roibule pribeag,
Să mănânc frunză de fag
Și să iubesc ce mi-e drag..
Du-mă roibule'n colnic,
Să port arme de voinic.
Du-mă roibule'n păduri,
Să port arme de panduri..

Când toca la Radu Vodă,
Eu stam cu puica de vorbă.
O țineam pe pajiște
Și-i vorbeam de dragoste.
O țineam de cingătoare
S'o juram pe sfântul soare:
Spune drept cin'te-a făcut,
Că frumos te-a zugrăvit!
Limbă'n gură de zahar,
Dinții de mărgăritar,
Ochișori de chihlibar,
Fața albă, de tulpan..

La coșarul dărâmat
Stă boerul rezemat,
Numai aur îmbrăcat:
Cântă, inima-i e foc:
Dragostea-i n'are noroc..

Foicică foaie fragă,
De cine doru se leagă -
Nu-i pară lucru de șagă.
Că de mine s'a legat
Și nu e lucru curat...

&&. Un țăran de prin părțile Blajului, revenind în București după un lung amar de ani și necunoscând noul sistem de reglementare a circulației, întreabă curios, minunându-se de instalațiile înfipte pe la răspântii, pe un târgoveț ce i se păru mai acătării: Nu șie cu supărare, domgnișorule, spugne rogu-ke, da șe-i cu moșinurile aiste? -Păi ce să fie bade? răspunde târgovețul - uite! când se face lumina verde, trec legionarii; când se schimbă'n portocaliu, trec liberalii; iar când se face roșu, trec comuniștii.-

Apăru lumina verde, și duiumul de lume ce aștepta de-o parte și de alta a străzii prinse să treacă. -Tulai Doamgne, că mulți relijionari îs la București! exclamă omul nostru. După câteva momente apăru în locul luminii verzi lumina portocalie, cand mai trecură în fugă doi-trei întârziați. -No! calșe-i gnevoia, ha!.. că mai sânt și ghin aișkea care gne-au furat bocănșile când trășea țugul ghe la Prăgheal la Brașău, tugne dracu'n folele lor!

In fine, apăru lumina roșie, cu care ocazie se angajă și omul nostru să treacă strada. Dar n'apucă să facă 2-3 pași, că polițistul îi și puse mâna în ceafă. -Iartă-mă don sărjant! zise rugător baci Vasile, - că gne gnevoe m'am înscris!...

&&. Tatiana și dr. Paul MIRON au fost dăruiți de Dumnezeu, la 7 August, cu un copilaș, Radu Constantin.- Duminică 26 Aug., soților Franca și Laurențiu ALDUCA (român din Gridul Făgărașului) le-a adus "barza" un băiețel de toată frumusețea (cel mai mic dintre refugiații noștri..); nașă la botez, care s'a celebrat Duminică 14 Oct. în Sf. Petru, a fost d-na Ninetta Groppi, romancă din Constanța. Facem cuvenitele urări de fericire.-

&&. La 2 August a încetat din viață la Milano, în urma unui accident de automobil, tânărul italo-român Pepino FABIANO. Inmormântarea a avut loc la cimitirul Musocco. Transmitem îndureratei familii condoleanțele noastre.-

ROMANII: DE CE NU ?

Departe de noi gândul, nelegitim, arogant și inoportun de a judeca, a
sentenția și cu atât mai puțin de a condamna atitudinea, deocamdată și apa-
rent, pasivă a fraților din țară față de răscolirea din jur: din Polonia
și Ungaria în primul rând. N'avem căderea s'o facem, din poziția de siguran-
ță nemeritată în care ne aflăm. Și nu am furat meseria profeților, ca să
știm dacă nu cumva chiar în momentul când va apărea acest număr din "Vatra"
poporul român nu se va fi ridicat, cu dârzenia-i de totdeauna, contra ocu-
pantului și a slugilor sale comuniste. In orice caz, hotărîrea asupra momen-
tului celui mai potrivit pentru marea și definitiva răfuială nu ne revine
cu siguranță nouă. Cum suntem întrebați însă tot mai des, de Occidentali
-(cari, în treacăt fie zis, ar face mai bine să se ascundă sub pământ pentru
rușinea târgueliilor cu Stalin pe spinarea țărilor din răsăritul Europei,
în loc să se mire de "resemnarea lașă" a Românilor)-, de ce poporul nostru
nu-și proclamă violent și sângeros voința de a fi liber la el acasă, ca Un-
gurii, ne-am repetat întrebarea, în zilele din urmă, nouă înșine, și am iden-
tificat, credem, câteva motive, asupra cărora poate că nu e de prisos reflec-
ția. Le enumerăm așa cum ne vin în minte, fără pretenția de a creia între
ele vreo ierarhie oarecare.

O situație obiectivă, independentă de voința noastră, e dată de faptul
că, spre deosebire de vecinii noștri din apus, nu avem o frontieră cu lumea
liberă: lucru care are o importanță decisivă pentru moralul unor eventuale
formațiuni de eliberare. Este cu totul altceva a ști că te bați într'o [illegible]
[illegible] împotriva unui dușman enorm superior; și altceva a-ți ști acoperit
măcar spatele. Cât timp Sovietele ocupau zona [illegible] a Austriei, nici
Ungurii nu s'au răsculat: și o ocazie era, bunăoară, revolta muncitorească
din Germania de răsărit, în Iunie 1953.

Un foarte atent și acut observator apusean, întors de curând din [illegible]
pe care a cutreierat-o în lung și'n lat, având ocazia să ia contact cu oa-
meni din toate categoriile sociale și de toate tendințele, ne-a confirmat
că mai mult decât oricând poporul nostru e [illegible] și antisovietic.
Nu se revoltă, însă, întrucât știe precis că Occidentul nu va întinde o mână
de ajutor; se va mulțumi să admire, să elogieze, să se roage prin biserici,
să trimită doctorii și alimente, și în special [illegible] cuvinte de încu-
rajare, dar nu va da răsculaților tocmai ceea ce le trebue mai mult: adică
arme, muniții, etc. Cât valorează garanțiile Apusului și ale "aliaților [illegible]-
rești", poporul român o știe din nenorocire prea bine. Și de data aceasta
nici măcar garanții nu are, în afara promisiunilor pe cât de retorice, pe
atât de vagi, pe care, în ajun de alegeri, le fac, în Occident, candidații di-
feritelor partide, ca să înșele încă odată opinia publică. O revoltă, în a-
ceste condiții, de izolare în oceanul sovietic și de abandon din partea Apu-
sului, nu ar însemna decât o sinucidere.

Poziția oficială a Marilor Puteri din vest este, dacă nu chiar cunos-
cută cu exactitate, bănuită în Romania, în ce privește țările robite. Se știe
de pildă, că, spre a nu se strica de tot cu Rușii și a-și putea digera în
liniște roadele păcii și prosperității economice ale schimburilor comercia-
le tot mai intense cu Răsăritul, responsabilii politicei occidentale ar do-
ri ca națiunile împilate, scuturând jugul rusesc, să nu se împingă prea de-
parte: să nu aspire la o democrație de tip apusean ci să se mulțumească,
deocamdată, cu o experiență titoistă. Un editorial al lui Walter Lipmann,
publicat de curând în "New York Times", este grăitor în această privință.
E inutil, deci, să ne facem iluzii: o democratizare rapidă a țărilor noastre
cu riscurile pe care ea le comportă, cu măsurile radicale pe care le impli-
că, cu anumite urmări pe care nimeni nu va fi în stare să le oprească (este
semnificativ faptul, care o să-i dea neplăceri d-lui Rubsel și apologetului
său, Mircea Eliade, că atât în Ungaria cât și în Polonia patrioții -oameni
rai.- au găsit de cuviință să-i pedepsească după merit spânzurându-i sau
împușcându-i, nu numai pe proprii compatrioți ce s'au pus în slujba năvăli-
torului rus, dar și pe foarte numeroșii evrei, cari, în special în ziaristică
și în poliție și miliție, au răsplătit, după un vechi obicei, ospitalitatea
acordată cu mult prea multă generozitate de națiunea-gazdă); o democrati-
zare prea grabnică nu e pe placul cercurilor conducătoare ale Apusului.
Tito, care știe prea bine acest lucru, se agită: el dă certificate de bună
purtare regimurilor din spatele cortinei de fier. Și sunt mulți diriguitori
occidentali cari, în ciuda marilor dezamăgiri pe care mareșalul iugoslav
le-a dat Americii, continuă să ia drept bune spusele lui Iosif Broz. (S[illegible]

aceiaşi inşi,de altfel,cari l-au dat pe mâna lui Tito pe eroul Mihailovici,aliat pe timpul războiului cu... aliaţii).Or,figura ştearsă,de lustragiu,de preş,a lui Gheorghiu-Dej se pare că-i e pe plac mareşalului de la Belgrad,în vederea realizării nebuneştilor sale planuri în Europa orientală şi balcanică.

Criza Suezului le-a mai arătat Românilor că,pentru interesele câtorva acţionişti,Anglia şi Franţa mobilizează,ameninţă,trec chiar la războiu; fac,adică,ceea ce nu au catadixit să facă,timp de peste zece ani de zile, pentru zecile de milioane de europeni şi de creştini,chinuiţi în imperiul sovietic din cauza tocmai a Occidentului: a mârşavului târg dela Yalta şi Moscova,unde d-l Churchill(W.C.) îşi împărţea în felii,cu cumătrul Stalin, mapamondul.Energie faţă de Egipteni şi Arabi în genere,fiindcă se ştie că aceşti"proletari ai lumii" nu sunt organizaţi şi nu au tancuri,avioane,echipament îndeajuns; în plus,au duşmănia atotputernicului Israel; dimpotrivă: renunţare,spirit de acomodare,dorinţă de convieţuire paşnică cu ceva mai puternica Uniune sovietică.Şi nu ar fi deloc exclus ca acţiunea anglo-franceză în Egipt,la canalul de Suez,să aibă repercusiuni negative asupra mişcărilor de eliberare din ţările robite.Pentru interesul unui pum de acţionari capitalişti,s'ar sacrifica încă odată bietele popoare ale noastre! Ceea ce nu înseamnă,fireşte,că noi am aproba poziţia lui Nasser, care,ca orice bun dictator de dreapta,n'a ştiut unde să se oprească şi,pe urma greşelilor lui Mossadek,în lupta contra colonialismului occidental nu şi-a găsit un aliat mai bun,compromiţând o revendicare,altfel legitimă, decât mult mai periculosul colonialism ruso-comunist! Un caz de strabism politic,nu mai puţin reprobabil decât acela al Puterilor de vest,care,pe timpul războiului trecut,au văzut hipoteticul şi oricum mai micul pericol german,dar au subevaluat primejdia"aliatului"sovietic.

Pe deasupra -lucru care iarăşi nu trebue uitat- destalinizarea în România nu a început încă.S'a dat numai impresia,lumii,că o oarecare destindere există: că nu mai dispare nimeni noaptea,că se respiră oarecum,că se poate discuta cu o anumită libertate şi nu numai şoşotind.Insă o manifestaţie de studenţi,de proporţiile celei dela Budapesta,e încă de neconceput la Bucureşti sau Cluj.Noi ne aflăm încă într'o fază înapoiată,pe linia destalinizării,faţă de Ungaria,Polonia,Cehoslovacia,chiar faţă de Bulgaria,unde Cervenkov a fost sacrificat şi a fost reabilitat Kostov,pe câtă vreme în România cuplul Dej-Chişinevski(Broitman)rezistă,iar Pătrăşcanu zace încă sub piatra de mormânt a acuzaţiilor de tip stalinist.Declanşarea unei revoluţii depinde de o"ocazie".Ei bine,la noi e greu,deocamdată, cel puţin până nu vom aluneca şi noi pe panta"periculoasă" a hruşiovizării, să se ivească această ocazie: o demonstraţie de muncitori ori de studenţi, imprudenţa criminală a vreunui miliţian sau a vreunui muscal,etc.,care să aprindă focul de sub cenuşă.

Pentru a depăşi aceste consideraţii,ar fi nevoie de un eroism supraomenesc,pe care-l poate avea o elită,mai greu un neam întreg.Un mare Român a încercat să dea o conştiinţă eroică poporului nostru,mai mare ca oricând, plăsmuindu-l iarăş pe vechea linie de sacrificiu.Temându-se că,prin victoria crezului Lui,îşi vor pierde sinecurile,privilegiile,imensele avantaje trase din traficul imoral cu alogenii,politicienii l-au asasinat pe Căpitan şi pe cei mai aleşi dintre colaboratorii săi.Egoismul şi nevolnicia unei pături conducătoare,care n'a ştiut decât să îndrepte România pe calea dezastrului de astăzi,au privat neamul de cei mai buni fii ai săi,îndreptăţindu-i scepticismul,oarecum,cu privire la folosul jertfei.Pe aceleaşi urme,ale lui Codreanu,a păşit,cel puţin în faza eroică a războiului antisovietic,mareşalul Antonescu.Şi pe El,un rege nătâng,câţiva politicieni fără şira spinării şi trădătorul Bodnăraş l-au ucis în modul cel mai mârşav cu putinţă.

Mai există apoi,pe cu totul alt plan,câteva moşteniri păcătoase,la care,în ciuda unor vechi lozinci umflate de retorică,poporul nostru va trebui să renunţe odată şi odată.Ne gândim la exaltarea"mioritismului"românesc: a resemnării absolute a ciobanului,care ştie că va fi ucis,şi care nu de alta se îngrijeşte decât de locul mormântului şi de alegoria cu care oaia năsdrăvană îi va ascunde mamei moartea fiului cel drag! Prilej minunat de poezie înaltă,însă numai atât: nu regulă de viaţă,cum uneori ne-a fost prezentată,pentru o naţie,care,ca să poată supravieţui,nu-şi poate permite luxul de a asista pasiv la propria asasinare.Câtă cerneală s'a cheltuit în jurul proverbului cu apele care trec şi pietrele care rămân! Iată însă că apele nu mai trec chiar aşa de repede şi de uşor,ba chiar ameninţă să se stabilizeze,să se oprească definitiv în albia răului.Prover-

bul trebue schimbat,fiindcă,dacă ceea ce afirmă poate fi o consolare,nu dă în niciun caz imboldul pentru acţiune.Aşa cum nu-l dădea atât de caracteristicul,odinioară,"capul ce se pleacă,sabia nu-l taie"!

Adagiu,acesta din urmă,pe care se pare că şi-l-au luat ca deviză intelectualii noştri: scriitorii,artiştii,filosofii.Şi cu aceasta atingem o temă deosebit de dureroasă.In Ungaria,focarul revoltei a fost clubul"Petöfi"din Budapesta,care a rezistat cu demnitate şi orgoliu la toate presiunile dictaturii şi ale năvălitorului rus.Printre scriitorii maghiari nu s'a găsit,iată,un Mihai Sadoveanu,care să se pună imediat în solda ocupantului şi să dea un exemplu iniţial cât se poate de prost.Suntem siguri că fără trădarea de început a lui Sadoveanu nici alţi scriitori n'ar fi trădat.Ei şi-au găsit justificarea -sau,oricum,un alibi- în ticăloşia de om fără caracter a unuia dintre cei mai mari scriitori români din toate timpurile.Când un Mihai Sadoveanu îşi trădează neamul,pe care a ştiut să-l cânte cu atâta poezie,cum vreţi să nu trădeze un Ghiţă Călinescu ori -ca să trecem la limita de jos- un biet Mihai Beniuc? Cercul"Petöfi" a alimentat în permanenţă,în Ungaria,flacăra rezistenţei la împilare,şi a putut-o face şi pentrucă,în rândurile sale,nu au fost admişi,nici măcar pe scara de servici,străinii şi în primul rând evreii,totdeauna gata să se pună,cum e notoriu,împotriva intereselor ţării care-i găzdueşte.Gândiţi-vă cât de legat era Sadoveanu de evreimea din România ca să înţelegeţi pentru care motiv dela cercul naţionalist"Petöfi" putea porni o revoltă naţională, de la Uniunea scriitorilor din Bucureşti,aservită alogenilor,nu! Ce îndreptar moral pentru ţăranul român poate fi constituit de Cezar Petrescu,lichea model,care a lins în toate blidurile,şi care dela"România" infamă a cuplului criminal Carol II-Călinescu a trecut în serviciile dictaturii antonesciene şi apoi în acelea ale regimului ruso-comunist de astăzi? Nu spunem că nu există excepţii glorioase; deşi aderarea recentă a lui Tudor Arghezi, până mai ieri simbol al rezistenţei"spiritului"românesc,la dictatura roşie, ne descurajează aproape cu totul.Dar mentalitatea generală,mijlocie,a literatului nostru,dela care ar trebui să plece exemplul bun şi nu ticăloşia, este aceea care este,pe care am încercat s'o schiţăm mai sus,şi care nu ne poate desigur bucura.Rămâne deschisă,pentru un viitor liber al României, problema păturii sale culte,care trebue scuturată cu toată vigoarea de lichelism şi învârteală.

Cum deschisă rămâne problema bisericii.Fiindcă chiar dacă nu acceptăm, cum nu putem accepta,din o mie şi unul de motive,teza interesată,după care Ungurii şi Polonii s'au ridicat la un moment dat contra opresorului fiindcă i-a sprijinit credinţa lor catolică,trebue să recunoaştem că biserica română a dat dovadă,dacă nu de altceva,de mai multă tărie,de hotărîre în lupta contra regimurilor de împilare şi ateiste din spatele cortinei de fier.Suntem siguri că cea mai mare parte dintre preoţii noştri,mai ales de la ţară,sunt,şi mâine vor fi şi mai mult,stâlpii rezistenţei anticomuniste şi antisovietice; însă ierarhia ortodoxă a dat -cu foarte rare excepţii- o probă falimentară(ca să nu mai pomenim aici,cu şi mai mare durere,de falimentul ierarhilor ortodocşi în exil: fapt care a avut fără îndoială o oarecare influenţă asupra situaţiei din ţară,printre preoţi).Lucrul e cu atât mai dureros,cu cât necesitatea sacrificiului pentru Cruce şi Neam ar fi trebuit să fie o convingere şi o normă permanentă de viaţă în primul rând pentru înalţii noştri prelaţi,cărora martirajul nu le-ar fi stat deloc rău.

Că poporul român nu se răscoală,mai e şi vina noastră,a pribegilor Din spusele aceleiaşi persoane,care s'a întors dela Bucureşti,reiese că în ţară nu avem,cum era de altfel de aşteptat,o presă bună(şi de altfel aflăm chiar zilele acestea că revoluţionarii din Ungaria i-au invitat cu energie pe vechii şefi politici din exil,în frunte cu Ferenc Nagy,care şi luase sborul spre Viena,să-şi vadă de treabă şi să nu se apropie de ţară,dacă nu vor să li se întâmple ceva rău: Ferenc Nagy e un fel de Vişoianu sau Augustin Popa al Ungurilor).De regele Mihai lumea nu mai vrea să audă,şi la fel de Camarila sa din exil.Care e motivul acestei neîncrederi totale,fără atenuante,nu este cazul să amintim aici.Ceea ce-i important de ştiut e că în ţară există teama că eventualii liberatori ar putea impune,în primii ani după eliberare,la guvern,pe vreunul dintre vechii politicieni,vinovaţi de ocuparea de către Ruşi a ţării şi de instaurarea regimului comunist.In fond, bunul simţ al ţăranului nostru îşi dă seama că între cuplul Dej-Chişinevski (Broitman) şi cuplul Vişoianu-Iancu Zissu nu există decât diferenţa de stăpân şi de monedă de plată; şi nu vede de ce să se jertfească mii şi mii de Români pentru a schimba un rău cu un rău,un regim de renegaţi cu un regim

de renegaţi. A le spune Românilor, cari suferă în ţară rigorile sângeroase ale dictaturii comuniste ca o consecinţă fatală a "democraţiei" dintre cele două răsboaie mondiale, că eliberarea va însemna o restabilire a vechilor stări de lucruri (Skoda, alegeri măsluite, telefoane, atotputernicie ovreiască sau oricum alogenă, corupţie, privilegii, mămăligă mucegăită pentru Moţi, analfabetism, pelagră), înseamnă a-i invita la resemnare, la imobilism. E lucru ştiut că dacă forţele contrarevoluţionare au pierdut în 1917 bătălia contra bolşevismului în Rusia, când aveau toate şansele să obţină victoria şi să evite lumii plaga sovietelor, faptul se datoreşte în primul rând greşelii de a fi anunţat că în spatele armatei albe, de revanşă, se aflau oamenii vechiului regim, în frunte cu Wranghel. Niciodată nu ni s'a părut mai certă pasivitatea fraţilor noştri din ţară decât în ziua când ni s'a dat ştirea că invitaţia la răscoală le-a fost făcută de un Vişoianu! Dacă cineva dintre Occidentali are într'adevăr interesul ca poporul român să nu se mişte şi să-şi suporte "mioritic" obida şi tragedia, ştie cui să se adreseze pentru apeluri la răscoală: membrilor aşa zisului comitet naţional, lui Max Augnit ori -de ce nu?- aventurierului Horia Sima, care a lăsat amintiri tot atât de frumoase în ţară (pângărind -dar poate că tocmai acesta a fost scopul numirii sale de către Carol-Lupescu în funcţia de "comandant"- şi bunul nume al Mişcării Legionare).

De un lucru trebue să ne convingem cu toţii, noi, cei din pribegie: că poporul român, când se va ridica, nu o va face decât cu siguranţa că, împreună cu odioasa dictatură comunistă, va cădea definitiv ideia unei întoarceri la un trecut de abuzuri, de imoralitate politică, de aservire la străini (fie minoritari, în interiorul ţării, fie externi). Noi nu avem alt drept, deocamdată, decât pe acela de a seconda această exigenţă şi a-i da, pe cât cu putinţă, glas.-

Dragoş Măgureanu

LA ARME! de Mihai Eminescu

Auzi?.. Departe strigă slabii
Şi asupriţii către noi:
E glasul blândei Basarabii
Ajunsă'n ziua de apoi -
E sora noastră cea mezină,
Gemând sub cnutul de Calmuc,
Legată'n lanţuri e-a ei mână,
De ştreang târîtă ei o duc.
Murit-a?.. Poate numai doarme
Şi-aşteaptă moartea de la câini?
La arme!
La arme dar Români!

Pierit-au oare toţi vultanii
Şi şoimii munţilor Carpaţi?
Voi, fii ai vechii Transilvanii
Sunteţi cu totul strâmtoraţi
Şi suferiţi în înjosire
De la Braşov pân'la Abrud,
Ca să vă ţină în robie
Fino-Tătarul orb şi crud.
Şi nimeni lanţul n'o să sfarme,
Nu aveţi inimi, nu aveţi mâni?
La arme, la arme,
La arme fraţi Români!

Iar tu iubită Bucovină,
Diamant din stema lui Ştefan,
Ajunş-ai roabă şi cadână
Pe mâni murdare de jidan.
Ruşinea ta nu are seamăn,
Pământul sfânt e pângărit..
Mişel şi idiot şi famân
Cine-ar mai sta la suferit..
De-acuma trâmbiţi de alarme!
Nălţaţi stindardul sfânt în mâni,
La arme!
La arme dar Români!

Pierduţi sunteţi pe Criş şi Mureş?
E moarte? e leşin? e somn?
Au Dragoş nu-i din Maramureş?
Au n'a fost la Moldova Domn?
N'a frânt a duşmanilor nouri,
N'a frânt pe Leşi şi pe Tătari -
Au Dragoş vânător de bouri
N'o să vâneze şi Muscali?
Ruşine pentru cel ce doarme,
Sculaţi, ca să nu muriţi mâni,
La arme!
La arme dar Români!

Din lauri nemuritoare ramuri
O, ţară, pune'n frunte azi,
Şi'n tricolorul mândrei flamuri
Să'nfăşuri pieptul tău viteaz,
Şi smulge spada ta din teacă
Şi-ţi chiamă toţi copiii tăi
Şi la războì cu dânşii pleacă -
Cu fii de şoim şi fii de zmei,
In valuri, valuri să se sfarme
Calmuci, Tătari, duşmani stăpâni -
La arme, la arme,
La arme, fraţi Români!

&&. O rusoaică atletică, Nina Ponomareva, - crezându-se probabil în RPR, sau în altă ţară "liberată", s'a apucat, într'un magazin din Londra, să ciordească niste pălării de damă. Atracţia rafinatelor gusturi ale "lumii decăzute", pentru bieţii supuşi ai "celei mai avansate ţări din lume", unde Ninocica noastră n'avusese prilej să vadă aşa mandreţe de pălării, e de înţeles; dacă a avut de-a face cu poliţia, vina, mai mult decât a ei, e a guvernului din Moscova: care, trimiţând-o la Londra în misiune, a uitat s'o informeze că Anglia nu-i încă ocupată...

STALINISM ŞI TROTZKISM

Credem că revoltele din ţările cotropite de Soviete n'ar putea fi temeinic înţelese fără descifrarea adevăratului tâlc al aşa zisei destalinizări. E fapt cunoscut că o absolută obiectivitate istorică nu există. Mai' totdeauna stabilirea scării de valori este în funcţie de concepţia de viaţă în care evenimentele sunt proectate. De aceea "reconsiderări" s'au făcut în toate epocile când au survenit schimbări de regim. Pe vremuri însă, procesul era mai lent, pentrucă şi evoluţia se dospea mai greu. In timpul nostru, "reconsiderările" se fac în mod vertiginos şi chiar capricios. Fenomenul se datoreşte faptului că ritmul vieţii a devenit mai viu, şi, mai ales, că mijloacele moderne de creiere a opiniei publice (agenţii de ştiri, presă, radio, televiziune) sunt concentrate în anumite mâini cu preocupări tendenţioase. De aceea "reconsiderările" abundă nu numai în domeniul politic dar şi în cel cultural şi artistic. Niciun caz însă n'a fost mai isbitor decât procesul de "stalinizare" şi, apoi, de "destalinizare". Fără îndoială, şi-a avut Georgianul anumite calităţi eşite din comun; dar pentru ca acest omuleţ ciupit de vărsat şi însemnat la propriu să ajungă un semizeu al cărui cult îl practica, până mai deunăzi, jumătate din populaţia globului, iar peste noapte să devină un odios tiran înecat în lături unanime, este nevoe de un puternic trust de impresari ai publicităţii ce operează din umbră. Care au fost mobilurile tuturor acestor adulări şi denigrări? Iată întrebarea care ne-ar putea duce în miezul problemei.

Cum se ştie, la moartea lui Lenin două tendinţe se desemnau în revoluţia bolşevică, acest hibrid monstruos de materialism marxist şi mesianism pravoslavnic: pe de o parte tendinţa cosmopolită a elementelor evreeşti, care şi-a găsit expresia în faimoasa formulă a lui Trotzki "revoluţia permanentă pe plan mondial"; de alta, impulsurile autohtone ruseşti, care s'au concretizat în lozinca "revoluţia mai întâi în cadrul rusesc", menit să constitue, după consolidare, puternicul centru de radiere a revoluţiei comuniste pe plan mondial. Conştient sau nu, aceste tendinţe internaţionale reflectau în realitate mesianismele care animă cele două popoare protagoniste ale revoluţiei bolşevice. In ultimă analiză, divergenţa lor constitue cauza principală a tuturor frământărilor ce au urmat de atunci atât în cadrul sovietic cât şi în cel al comunismului mondial.

Dacă georgianul Stalin s'a înhămat la mesianismul pravoslavnic în forma comunistă, aceasta se datoreşte desigur faptului că rivalul său principal, Trotzki, era evreu; lichidarea acestuia în 1927 şi a aderenţilor săi, în marea lor majoritate tot evrei, prin răscolirea şi specularea vechilor resentimente antisemite rămase în inimile pravoslavnicilor încă din epoca ţaristă, a dat preponderenţă tendinţei mesianice ruseşti sub mască comunistă. Acest fapt a făcut pe mulţi să creadă atunci într'o iminentă lichidare a lui Stalin şi a statului sovietic prin sabotarea de către judaismul mondial, care îi oferise încă dela început sprijin material şi moral. Lucrurile însă nu s'au întâmplat aşa. Se vede că "înţelepţii Sionului", cari nu sunt pripiţi şi agitaţi de tipul lui Trotzki, au judecat situaţia mai realist şi n'au vrut să piardă acest imens sector eurasiatic pe care încă din timpul Dekabriştilor îl adulmecaseră şi prelucraseră. De aceea, fără a nesocoti antisemitismul de circumstanţă al Georgianului, au căutat să-l folosească pe acest despot sanguinar în raza mare a acţiunii lor, după ce l-au încadrat cu "devotata" familie a fraţilor Kaganovici. Şi, la drept vorbind, era mai convenabil ca măcelărirea clerului rusesc, profanarea bisericilor, exterminarea aristocraţiei, deportarea culacilor, etc., să se facă sub egida unui fanatic fost seminarist ca Stalin decât a unui fanatic talmudist ca Trotzki. Salvarea aparenţelor era absolut necesară.

Poate procesul de "destalinizare" ar fi început mult înainte, imediat ce Stalin curăţase terenul de elementele "reacţionare". Venirea naziştilor la putere, în Germania, făcea cu totul inoportună o asemenea operaţie. Mai mult: despotul din Cremlin devenise acum indispensabil, spre a fi opus "Führerului" german, a cărui expansiune spre Est şi Sud-est se făcea sub egida mesianismului antisemit. De această situaţie au profitat Stalin şi rusnacii de la spatele lui, spre a lichida în 1937 un mare lot de intelectuali evrei cu "tendinţe cosmopolite", ca Radek, etc. O situaţie în aparenţă paradoxală!

Evident, antisemitismul lui Stalin nu era de natură rasistă, ci, cum am spus, de conjunctură. L-a folosit tactic pentru a capta sentimentele populare împotriva rivalilor săi evrei. Cu timpul însă, din cauza tendinţei acestora de a evita munca manuală şi a căuta funcţii speculative, care după mentalitatea stahanovistă erau considerate parazitare, se difuzase un antisemitism -culmea ironiei!- "marxist", împărtăşit tocmai de fanaticii "construc-

tori ai socialismului"! De această mentalitate era stăpânit și Stalin când pentru"construirea marei patrii socialiste",el considera ca o necesitate imperioasă strângerea acestor elemente"dizolvante" -ca să-i folosim expresia- și fixarea lor pe un teritoriu unde să desfășoare muncă productivă ca toți ceilalți"fii ai patriei sovietice".

In această lumină,apar veridice"mărturisirile antisemite" înregistrate de unii diplomați naziști cu ocazia pactului de neagresiune din 1939 și publicate după răsboi.Mai mult: capătă sens și afirmația făcută de Hrușciov,în faimosul său discurs,că"Stalin nici n'a vrut să creadă că s'a produs atacul hitlerist împotriva Sovietelor".Nu este exclus ca el să se fi așteptat la mai multă înțelegere din partea lui Hitler,dat fiind că,de pe un plan diferit,provocase și el ostilitatea judaismului internațional.

In timpul răsboiului,Stalin exaltase până la paroxism naționalismul rusesc și mesianismul pravoslavnic.Se făcuse absolut indispensabil pentru doborîrea Germaniei naziste.După răsboi,era necesar mitul său pentru polarizarea și galvanizarea comunismului internațional.Satrapismul lui trebuia la maximum folosit pentru extirparea oricărei tradiții naționale în țările cotropite de Soviete.Această operație radicală convenea ambelor mesianisme amintite,chiar dacă între ele exista un antagonism mai mult sau mai puțin surd.Intr'o perspectivă mai largă însă,Stalin și stalinismul constituiau o serioasă piedică pentru"revoluția mondială" de esență trotzkistă,pe care dintr'un început au înțeles s'o finanțeze bancherii evrei din Wall Street (New York).A venit timpul ca această piedică să fie înlăturată prin luarea trambulinei comuniste de pe care imperialismul moscovit se pregătea să facă marele salt pentru dominația mondială.Pentru ca această deplasare să se producă fără sguduiri dăunătoare pentru"cuceririle marxiste",s'a folosit și se folosește tactica cea mai moderată.Chiar politica marilor democrații occidentale a cooperat în acest sens.Pare că și osanalele extravagante din ultimii ani ai lui Stalin,făcute nu numai de către cei aflați sub satrapisa dar și de o anumită presă din lumea liberă,își aveau mai mult rostul să înlesnească infiltrarea de elemente cunoscute ca"fidele"(în realitate trotzkiste),cu misiunea de a încercui pe"maurul"(Stalin)care"și-a făcut datoria" și care acum,într'o formă sau alta,viu sau mort,"poate să plece". Lovitura trebuia deci dată fără ca să periciteze regimul marxist din colosul sovietic și țările cotropite.Declanșarea atâtor pasiuni și resentimente anticomuniste,comprimate în deceniile de teroare,trebuia evitată.In acest sens nu-i lipsit de tâlc faptul -dacă vrem să privim lucrurile dincolo de aparență- că principalii protagoniști sovietici în această fază de tranziție,și anume Hrușciov,Bulganin,Malenkov,au fost,cum se știe,promovați de către Kaganovici.

Se vede,însă,că toate aceste adulări orhestrate pe plan național și internațional n'au avut darul să amorțească instinctul de conservare al lui Stalin.El își dădea seama că toate cochetăriile făcute cu naziștii în 1939,care,așa cum rezultă din raportul lui Hrușciov,erau cunoscute,nu vor fi iertate de cei vizați.Poate chiar se aștepta la o lovitură.De aci spiritul lui de suspiciune dus la exces.De aci șantajul cu sioniștii evrei pe cari nu-i lăsa să emigreze.Și,fără îndoială,afacerea"medicilor otrăvitori evrei" își are origina tot în acest antagonism; dacă ar fi reușit s'o ducă la capăt -cum a afirmat Hrușciov în raportul său-,mulți din așa zișii colaboratori apropiați ai lui Stalin n'ar mai fi existat astăzi.De data aceasta însă lovitura i-a fost prevenită și soarta pecetluită.

Așa dar,dacă crearea mitului stalinian s'a făcut pe plan intern pentru potențarea mesianismului rusesc în forma marxistă,iar pe plan extern pentru latura lui <u>anticreștină</u>,distrugerea acestui mit se face acum pentru latura lui <u>antisemită</u>.Asistăm deci la cea mai formidabilă demonstrație de forță a"<u>impresarilor de opinie publică</u>" răspândiți în diasporă pe întreg mapamondul: să faci din un om mărunt și sanguinar un semizeu,și apoi să-l îngropi în noroiul tuturor lăturilor ca pe un tiran odios și bicisnic.Poate a fost cel mai cinic joc de prestidigitație care s'a făcut vreodată în viața politică a popoarelor.Dacă dispariția lui Stalin a schimbat raportul de forță între cele două mesianisme care-și dispută <u>masca marxistă</u> și forța colosului eurasiatic,lupta însă n'a încetat.

Toate convulsiunile din Cremlin aci își au origina.Și nu este exclus, dat fiind caracterul excentric al Rusnacilor,să asistăm la surprize cu totul nebănuite de logica occidentală.Oricum,în momentul de față ne găsim, cum am spus,într'o fază de tranziție a strategiei comuniste,de la <u>stalinism</u>(adică socialismul într'o singură țară altoit pe mesianismul rusesc), la <u>trotzkism</u>(adică socialismul grefat pe mesianismul"poporului ales" fun-

ciar cosmopolit.Prima grijă este să nu se periciteze"revoluția marxistă" și viața acelora cari au impus-o prin tiranie.De aci necesitatea <u>coexistenței</u> și captarea spiritului de opoziție de elemente ca Tito,Gomulka,Nagy și alții de aceeași speță -compromiși ei înșiși în crime odioase- pentru"triumful socialismului".Acceptarea de către Hrușciov a planului de refacere al lui Gomulka și intervenția diviziilor rusești pentru reprimarea revoltei dela Budapesta conturează clar cadrul noii situații de tranziție. După cum e plin de tâlc consimțământul lui Hrușciov că"partidele socialiste din Occident pot să ia conducerea clasei muncitorești,cu condiția ca aceste partide să fie cu adevărat socialiste și nu conformiste"...

Evident,pe lângă aceste tendințe fundamentale care frământă comunismul internațional,există și alte forțe,începând de la rivalitățile personale până la cele naționale și confesionale,care pot influența desfășurarea evenimentelor.Răbufnirile dela Varșovia și Budapesta,alimentate de cel mai legitim spirit de libertate,constitue o primă dovadă.Aceasta ar putea să dea un curs evenimentelor cu totul altul decât cel dorit de anumiți strategi cosmopoliți.De altfel,schimbarea sub presiunea răsculaților a evreului Ernoe Geroe,care substituise la secretariatul partidului comunist maghiar pe evreul Rakoși,precum și insistentele apeluri ale lui Gomulka de a nu se da curs resentimentelor antisemite,arată clar că operația de a se degaja de stalinism nu este chiar ușoară.Acest fapt ar putea determina o stopare a"destalinizării".

Din pricini,a căror înșirare ar lungi prea mult articolul,nu credem că lumea liberă creștină va specula divergențele accentuate în această perioadă de tranziție,determinate de readaptarea strategiei comuniste; în fond,conducătorii ei ar trebui să știe că nu va fi"pace și bună învoire între oameni" atâta timp cât Anticrist va fi tolerat să uneltească sub diferite măști,în lume.Popoarele nu vor să se înhame la niciun mesianism străin,ci vor să-și urmeze calea propriului lor destin,așa cum l-a voit Bunul Dumnezeu.-

Justin Sever

<u>LA GROAPA LUI LAIE</u> de Oct.Goga

Am venit să-ți spun o vorbă,
Azi când pleci în țări mai bune,
Niculaie,Laie Chioru,
Cântăreț din patru strune;

Du-l cu tine meșteșugul
Care ne'ntăria soboru'
Meștere a nouă sate,
Lăutare,Laie Chioru!

Unde norii-și țin popasul
In lăcaș de mărgărint,
Șede Domnul cu Sâmpetru
La o masă de argint.

Tu să-ți pleci ușor genunchii
Și ușor să-ți pleci grumazul,
Și pe umerii vioarei
Să-ți apeși domol obrazul.

Și să cânți un cântec Laie
Cum se cântă'n sat la noi,
Când se tânguie ciobanul
După turma lui de oi.

Povesti-va atunci struna
Inălțimilor albastre,
Vremea lungă,câtă jale
Scris-a'n sufletele noastre.

S'ar întuneca pământul,
C'ar veni,veni,țigane,
Toate stelele s'asculte
Glasul strunei năzdrăvane.

Blând zâmbire-ar Milostivul..
Iar din geana lui de-argint,
Lacrimi ar cădea'n adâncul
Norilor de mărgărint.

Ni s'ar stinge-atunci necazul
Ce de mult ne petrecea:
Intre stelele de pază
Am avea și noi o stea!

<u>&&.</u> Un băetan de 15 ani,sărutând o fată -scrie <u>TEMPO</u> din 26 Sept.- s'a dus,plin de remușcări,să se spovedească.Și avea de ce! preotul l-a acuzat că a comis.. păcat mortal.Uluit de sentință,puștiul a căutat alt duhovnic mai blajin: care i-a spus că a comis păcat simplu.Tânărul a arătat atunci primului confesor deosebirea de apreciere,iar acesta s'a adresat unei reviste teologice,"Palestra del clero",să lămurească chestiunea.Revista,la rândul ei,a trebuit să cerceteze jurisprudența canonică,găsind că de păcatul pupatului se mai ocupaseră un sinod dela Viena,pe la 1312,și papa Alexandru VII. Sentința revistei a fost,cum se obișnuește,"în doi peri"; pentru noi însă,a vedea asemenea preocupări în era bombei atomice,și a represiunilor gen Budapesta,e tot ce poate fi mai înfricoșător...

<u>&&.</u> "Socialismul -citim în"<u>Glasul</u>"din Pankov- are în țara românească o tradiție muncitorească cu care ne mândrim".- De mirare,numai,că cei ce"construesc socialismul" azi în biata noastră țară au umplut pușcăriile și cu socialiști,cu cari zic că... "se mândresc"!..

C A L E N D A R N A Ț I O N A L

1 Sept.(1906): Părintele Moise Balea scoate,în Cleveland,ziarul"America": "apare când am voie,bani și timp".

2 Sept.(1867): Alecsandri,către Iacob Negruzzi,cu privire la"Convorbiri": "Publicarea întreprinsă de dvs o apreciez cu atât mai mult că ea tinde a combate gustul pocit al noilor încercători pe câmpul literaturii".

6 Sept.(1859): In"Reforma",A.Pelimon face o dare de seamă asupra conferinței despre"Socialism și comunism" ținută la București de Titu Maiorescu, care,pronunțându-se împotriva celor două directive"vătămătoare și irealizabile în practică",proslăvește liberalismul,"ideia cea măreață și umană". Pentru această conferință,ovreimea culturală dela București nu l-a"reabilitat" încă pe Maiorescu.

6 Sept.(1948): Se înființează,la Youngstown/Ohio,Asociația Românilor Catolici din America.

13 Sept.(1899): Se naște,la Iași,Căpitanul: "faptele sale sunt esențiale destinului românesc",va scrie,cu puternică intuiție,în 1937,Victor Puiu Gârcineanu.

14 Sept.(1701): "Constantin Duca Vodă,dacă îmbrăcă căftan dela Poartă, cu cheltuiala și ajutorul Muntenilor,fece iar cheltuială mare.Și cu datoria domniei cei dintâi neplătită,se'ncărcă de se feci o sumă mare de bani, și'ndatori țara,și pe vaci și pe oi și pe miere și pe ceară,de lua bani de la neguțitori".(Neculce)

16 Sept.(1437): "Unio trium nationum": unirea nobilimii ardelene - unguri,sași,secui și câteun român renegat-, creată la Kapolna,după lupta dela Olpret a iobagilor români răsculați.

22 Sept.(1939): Carol Lupescu ucide tineretul român al țării.

26 Sept.(1911): La jubileul de 50 de ani al Universității din Iași,ministrul C.C.Arion dă un banchet în onoarea delegațiilor străine.Ioan Urban Jarnik,cunoscutul folklorist,ține un toast în limba română.

28 Sept.(1396): Catastrofa creștină dela Nicopoli,datorită în bună parte trufiei ducelui de Burgundia,care,cu cei 6.000 soldați ai săi,nu a voit să-i cedeze Domnitorului muntean Mircea onoarea întâiului atac.Fălosul duce burgund,palatinul Ungariei,doi seniori francezi cad prizonieri.Mare parte din oastea creștină -circa 100.000 soldați- piere.In afară de cavaleri francezi și burgunzi,mai făceau parte din ea cavaleri germani,cu burgravul de Nürnberg,și englezi,cu ducele de Lancaster.Germanul Hans Schiltberger,luat prizonièr de Turci,a descris pe larg bătălia.

8 Oct.(1207): La asediul Salonicului,unde-și întemeiase un"regat"nobilul Bonifaciu de Montferrat,tovarăș al lui Balduin de Flandra,Ioniță,"regele Bulgarilor și al Romanilor",este ucis prin trădare de comandantul cuman aliat Manastèr.

8 Oct.(1408): Intr'un document moldovean,al lui Alexandru cel Bun,Muntenia e numită"Basarabia" sau"Țara Basarabească",după numele întemeietorului.Cu timpul,birue numele,de origină bizantină,"Ungrovlahia".

9 Oct.(1643): Se naște Mihail Halici dintr'o familie românească cu trecere în Transilvania.Semnează o odă românească,în 1674,ca"nobilis Romanus". Este autorul unui Vocabular românesc-latinesc,scris cu litere latine.

13/25 Oct.(1879): In baza art.44 al tratatului dela Berlin,care condiționează recunoașterea independenței Romaniei de modificarea art.7 din Constituția dela 1866,după care nu puteau fi naturalizați romani decat străinii de rit creștin,guvernul dela București e silit,contra voinței câtorva bărbați de stat iluminați,contra poziției manifestată de Eminescu la"Timpul",contra opiniei publice generale,să suprime orice deosebire de confesiune religioasă pentru căpătarea de drepturi civile și politice în România.Și totuș,pe câmpiile din Balcani neatârnarea țării fusese obținută,cu grele sacrificii,de dorobanții noștri și nu de adușii-de-vânturi galițieni.

19 Oct.(1935): "A plecat dela masa de brad a"Gândirii" unul dintre cei mai vrednici și devotați slujitori ai ei.Cu Gib Mihăescu se nărue un umăr strălucit,care susținea,de 14 ani încoace,paginile acestei reviste"(Crevedia).Născut la 23 Aprilie 1896,la Drăgășani,autorul "Rusoaicei" a murit în vârstă de 39 ani: ca Eminescu.

21 Oct.(1906): Sfințirea primei biserici românești din America: "Sfânta Elena" din Cleveland.

31 Oct.(1784): "Revoluția s'a început într'o duminică.Fiind țăranii adunați în biserica din Mesteacăn,au hotărît să plece la Alba Iulia,să aducă arme,iar conducătorul lor,Gheorghe Crișan,care fusese soldat în tinerețe,să-i învețe exercițiul militar în limba romană.Făcură toți jurământ,în fața altarului,iar preotul local îi binecuvântă,rostind rugăciuni pentru buna reușită.. A doua zi,luni,mulțimea ucise doi subprefecți unguri.. In timp de cinci zile,Zarandul întreg ajunsese în stăpânirea țăranilor răsculați".(Lupaș)

DIN ZIARE,CĂRȚI,REVISTE

Poetul Grigore Vitez din Zagreb își publică în LIBERTATEA din Vârșeț, 16 Sept.1956,impresiile dela Congresul Uniunii scriitorilor din România:

"Am impresia că întreaga viață literară,deci și discuțiile dela congres,cu greu se eliberează de concepțiile vechi sădite în ultimii ani în România.. In timpul vizitei tovarășului Tito în Romania,bătranul Arghezi și-a exprimat dorința să facă cunoștință cu tovarășul Tito.Dorința de ani de zile,i s'a împlinit.. Destalinizarea decurge mai lent decât în Cehoslovacia sau în alte țări.Oamenii încă nu s'au obișnuit cu noile concepții despre viață și artă,cu greu se acomodează noilor condiții.Numele lui Stalin se respectă și azi cu cea mai mare pietate.In clubul Uniunii Scriitorilor am întâlnit o singură fotografie: Stalin aprinzându-și luleaua.In comportarea oamenilor am observat multă prudență,încât nu am știut nici eu să mă regăsesc.

Spre deosebire de unele țări,unde scriitorii au condiții de creație liberă,în România scriitorii au condiții ideale de muncă: cinci cămine de creație,onorarii mari și tot concursul material din partea Uniunii Scriitorilor.Această bază materială își are și părțile ei pozitive,dar și negative.Totuși,libertatea de gândire este mai prețioasă decât cea materială.

La plecarea noastră din Romania după o lună de zile,am încărcat geamantanele cu cărți pentru a le aduce la noi în țară.La frontieră am rămas deziluzionați: tot ce a fost tipărit până la data de 23 August 1944 nu am putut trece frontiera.Parcă aceste opere literare nu aparțin culturii romane.Sper că în curând vom uita barierele și eliberați de balastul trecutului apropiat vom colabora nestingherit pe toate tărâmurile,dar în special pe tărâm artistic-cultural.Cultura aparține tuturor popoarelor,ea nu se poate închide în niciun fel de granițe".-

- GAZETA LITERARĂ,București,24 Iunie.La congresul scriitorilor din RPR, vorbește Emilian Bukov din Republica Moldovenească:

"Literatura noastră moldovenească,ca și cea românească,se adapă la același izvor - moștenirea literară din trecut,folklorul,graiul viu al norodului.Limba literară română și cea din Moldova sovietică este aceeași limbă.. La sfârșitul anului trecut,una din librăriile centrale ale Chișinăului a inaugurat un săptămânal al cărții romanești.Se aduseșe sute de cărți din Romania.Ei bine,săptămânalul s'a comprimat într'atâta,că peste câteva ceasuri xxxxxxxxxx cititorii,stând în rând,nu mai puteau agonisi nici o carte românească.Spre bucuria noastră,cititorul ne-a încurcat ițele. Ce să facem? Hai să permanentizăm desfacerea cărții romanești în republică. Zis și făcut.Acum librăria respectivă are o secție care se îmbogățește cu noutăți mereu proaspete ale literaturii artistice și științifice din Romania".- Tot de aci aflăm publicarea în Basarabia de poezii: "Intrarea în baladă" de Andrei Lupan,"Versuri" de Liviu Deleanu,"Primăvara în Carpați" de Bogdan Istru,"Cântecul zorilor" de Gh.Meniuc,"Prietenie" de Teodor Ponomar,"Versuri" de Petrea Darienco; proză: "Codrii",de I.Constand.Ciobanu; "Deșteptarea",de A.Lipcan; "Pionierii din Măgura nouă",de Ariadna Șelari; "Nuvele",de Ion Druță. Alte talente tinere: Busuioc,Roșca,Ana Lupan,Filip, Ciobotaru,Bridașcu,Botezatu,V.Rusu,Igor Crețu,Barjanski.-

- ATLANTIS,24 Iunie 1956,N.York. "Bulgarizanți și românizanți în Grecia",de prof.A.Daskalakis:

"..E vorba de acei Cuțovlahi pe cari propaganda românească îi otrăvise în așa hal încât să-i facă să trădeze și urască Grecia,să studieze în școlile create după tratatul dela București,să se roage în biserici în limba română.. In timpul ocupației,Cuțovlahii românizanți,încurajați de invazorul străin,gândeau chiar să-și înființeze un Stat propriu în apropierea Pindului,iar bulgarizanții s'au arătat ca"macedoneni",revenind cu vechea lor formulă pentru autonomia și independența Macedoniei.. De multă vreme,într'o serie de articole,am insistat c'ar trebui întreprins ceva radical pentru a lichida odată pentru totdeauna această periculoasă situație, recomandând măsurile următoare: Cei ce doresc să locuiască în Grecia,ar trebui îndepărtați de regiunile de frontieră,mutați în insule,în Peloponez și alte locuri din interiorul țării,unde să se stabilească pentru totdeauna,iar cei incorigibili să fie obligați a părăsi Grecia,și lipsiți de cetățenia greacă".- Iată ce propune,pentru Românii macedoneni,un cap"luminat"(profesor la Universitatea din Atena!),în"țara tuturor libertăților", în Grecia,care a jurat la ONU să respecte,spre deosebire de teroarea statelor comuniste,"drepturile omului"!-

- CANDIDO,Milano,29 Iulie 1956: "Distensioniștii"și susținătorii democratizării sovietice vor găsi abundentă materie de reflectat în următoarea comparație între curriculum"marelui epurat"maghiar,Rakoși,și al succesorului său,Gerö: Matei Rakoși,născut în 1892 din familie israelită.Aderă la partidul comunist maghiar în 1916 și participa la guvernul revoluționar al

lui Bela Kuhn, distingându-se în lupta contra elementelor reacţionare. După falimentul revoluţiei se refugiază mai întâi în Austria şi apoi în URSS, unde duce o luptă necruţătoare contra"deviaţioniştilor"epuraţi între 1936-1938 de Stalin. Participă la răsboiul din Spania ca comisar politic. Reintrat în Ungaria după sfârşitul răsboiului, provoacă căderea guvernului constituit de partidul ţăranilor şi ocupă funcţia de preşedinte al Consiliului în 1947. In urmă dirijează operaţia care duce la spânzurarea fostului său colaborator, Raijk, şi a altor elemente comuniste acuzate de"titism".

Gerö Ernö, născut în 1898 din familie israelită. Aderă la partidul comunist maghiar în 1918. Participă la revoluţia lui Bela Kuhn şi se distinge ca persecutor al contrarevoluţionarilor. Refugiat în Austria în 1919, ajunge în 1921, în capitala sovietică unde, între 1935-37, participă activ la epurări. In anii 1938-39 e în Spania ca comisar politic al unei brigăzi internaţionale. In 1944 se întoarce în Ungaria şi dirijează lichidarea proprietăţii private şi colectivizarea întreprinderilor agricole. E unul din autorii răsturnării guvernului format de partidul ţărănesc.

Singura potrivire adevărată stă, precum se vede, în faptul că atât Rakosi cât şi Gerö -ca şi Bela Kuhn, de altfel- sunt născuţi din familii evreeşti. Restul, e un întreg program...

- Tache PAPAHAGI, "Graiul şi folklorul Maramureşului", Bucureşti, 1925: "Jidanii împânează toate satele maramureşene.. Intreaga mişcare economică a satelor: prăvălii, măcelării, croitorie, ferestraie pentru cherestea, lemnărie, manipularea oricăror produse, etc.- este acaparată de populaţia evreiască. Toate cârciumile autorizate şi clandestine din sate, ca şi din Sighet (peste 150), îşi exercită cu ferocitate distrugerea vieţii şi economiei naţionale a Maramureşului, atacând astfel marea ca şi mica proprietate a locuitorilor băştinaşi. Datorită acestora, ca şi feluritelor gheşefturi pentru care sunt dedaţi, în multe sate aproape întregul produs al muncii ţăranului pk'ică în mâna jidului. Fără să-l vezi muncind la coşalău(=cosit) bunăoară, ori la arat, la semănat sau la seceriş, totuşi la el găseşti pâne de grâu; iar dacă în timpul verii de pildă vezi cârduri de raţe, dar mai ales de gâşte înălbind livezile la păscut, poţi fi dela început sigur de existenţa elementului evreesc în satul respectiv.

Deşi sunt numeroase şi casele evreeşti din sate, care trăesc într'o mizerie şi mai neagră decât Românii, totuşi stingherirea devalorizatorie adusă economiei ţărăneşti devine adesea îngrijorătoare.. Evreii din Ieud, bunăoară, formează o asociaţie pentru acapararea cât mai ieftină a tuturor produselor sau vitelor destinate vânzării. Agenţii lor se adresează ţăranilor spre a li se vinde chiar la faţa locului, în sat. In caz că preţul oferit nu-i convine, ţăranul îşi duce marfa la târgul din Sighet. Asociaţia din Ieud pândeşte hotărîrea ţăranului şi, înainte ca el să ajungă la Sighet, asociaţia evreească de aci e din vreme anunţată în aşa fel, încât, spre marea lui surprindere, ţăranul îşi vede marfa să ocolită de cumpărători -care sunt numai evrei-, oferindu-i-se un preţ mai mic decât cel oferit de agenţii sau samsarii din Ieud. In modul acesta, ţăranul se întoarce cu marfa înapoi, acasă, fiind astfel adesea constrâns să se învoiască la preţ cu asociaţiile locale vreeşti..

Prin noţiunea om, maramureşanul înţelege un"Român"sau, în general, un "creştin", niciodată însă un"Evreu". E caracteristică această distincţie, aşa cum reiese ea din expresia "un om şi un jid": -Pe cine ai întâlnit, în drum, Ioane? -Un om şi un jid".-

- Din TESTAMENTUL POLITIC al lui Frederic cel Mare, 1752: "Un conducător trebue să nu piardă din ochi pe jidani, să împiedice amestecul lor în marele comerţ, să împiedice creşterea numărului lor şi să le ridice dreptul de azil la prima necinste ce comit. Căci nimic nu-i mai dăunător pentru activitatea comercianţilor decât profitul ilicit pe care-l obţin jidanii".-

MOŞ GHEORGHE JITARUL

- Sân Pătre, moşule albit de soartă,
Deschide poartă, lasă-mă în rai!
- Amu, vezi, satul nu mai are poartă,
In el, Cucoane, poţi intra când vrai.

Cei patru cai n'o să-i struneşti, jitarul
Să-ţi iasă'n cale cu căciula'n mâini.
Cu mine lumea şi-a pierdut hotarul.
Boierii-s duşi şi satu-i fără câini.

&&. "AMERICA"din 4 Sept. publică un memoriu al Asociaţiei medicilor români, cari, în 1909, aduceau la cunoştinţa colegilor lor din alte ţări pricina pentru care refuză să ia parte la congresul internaţional medical dela Budapesta: crunta persecuţie la care guvernul maghiar supunea populaţia românească de peste Carpaţi. Şi totuş, Românii ardeleni puteau să-şi întreţină pe cont propriu şcoli şi biserici, aveau câteva gazete, câţiva deputaţi, etc. Cititorii noştri pot uşor compara demnitatea românească de atunci cu cea

de astăzi, când, abia gâdilaţi oleacă de laudele în care caţaonii sunt mari meşteri, oamenii noştri politici şi de ştiinţă dau năvală în Grecia, deşi acolo fraţii noştri Români abia-şi trag sufletul de barbara prigoană ce îndură..-

&&. D-l prof. Gino LUPI, plecat cu soţia să ne revadă ţara, s'a simţit obligat, după banchete copioase şi alte iscusite atenţii din partea bandiţilor ce guvernează România, să-şi arate admiraţia pentru"năvalnica desvoltare a prezentei literaturi graţie îmbunătăţitei situaţii sociale", pentru "marea grijă" pe care"guvernul român o are pentru muncitorii cu braţul şi cu mintea", pentru"Scânteia" care"luminează întreaga naţiune", pentru darurile poporului român care acum, "în fine", se pot desvolta"fără nicio piedică străină", pentru toate binefăcătoarele schimbări găsite într'o ţară"care ani de zile rămăsese apăsată de o negură grea şi opacă", etc. Declaraţiile au fost transmise de radio Bucureşti la 18 Oct.- Ne luăm angajamentul să-i republicăm aprecierile, când o vrea Dumnezeu să ni se elibereze ţara, dacă d-l Lupi va mai crede oportun să ia contact direct cu un popor, care până acum îl socotise prieten!-

&&. SIMA VREA SA CO-EXISTE. Emisarii lui Horia Sima -Borobaru, Velescu şi Sasu- vizitează pe Românii cari au avut pe vremuri legături de amiciţie cu actualii ambasadori, miniştri, consuli ai Răpărşii în statele vestice. Scopul vizitei: să le ofere bani spre a se putea deplasa în străinătate ca să reia legăturile de amiciţie cu foştii lor prieteni, trimişi ai R.P.R. în diferite capitale apusene. Iancu Fleşeriu spunea odată la Rostock, într'un cerc de oameni la fel ca el: "Mă! Comandantu' nost' e cel mai mare jeniu politic al timpului! Nu vedeţi, mă, că-l joacă şi pe Führer: dacă nu-i dă atenţiunea meritată, pleacă la Mussolini. Să vezi acum cum mi ţi-l roagă Hitler să vină îndărăt!"- De rugat nici n'a mai fost nevoe, fiindcă din Roma l-au luat Nemţii, legat, şi l-au aruncat în închisoarea dela Sachsenhausen. Ce a urmat, se ştie: numai acte de geniu fleşeresc! Din închisoare, Nemţii l-au adus, în 1944, deadreptul la Radio ca să vorbească pentru Führer!

După aventura din Viena, a dat o nouă lovitură genială: l-a trimis pe N. Pătrascu şi pe Vică Negulescu să trateze"co-existenţa" cu guvernul comunist din Bucureşti. Şi treaba i-ar fi reuşit; dar aflând că toţi legionarii din ţară îl înjură, a întors macazul: a început să se joace de-a paraşuta. (Jocul cu paraşuta i-a adus bani, pentru el, pentru ibovnice, pentru Borobaru, pentru Velescu, pentru Sasu, pentru Puiu Traian, şi pentru ceilalţi locotenenţi). După altă lovitură"jenială" -"Frontul"generalului Chirnoagă- Sima a ajuns la convingerea că viitorul e tot al"coexistenţei". Şi atunci s'a decis s'o ia înainte lui Vişoianu: să trateze el cu comuniştii. Aşa a început ultima"bătălie"a.. stabilirii legăturilor.

In odaia lui Velescu, în Freising, fiind de faţă mulţi oameni"de credinţă", Sima făcuse, în 1951, această declaraţie: "Eu am pe lume un singur adversar: pe Stalin. Fiindcă despre Stalin se vorbeşte mai mult decât despre mine!"(Intre el şi Stalin sunt şi deosebiri: Stalin a fost epurat după moarte; Horia Sima s'a sinucis înainte de a muri). Declaraţia aceasta, din odaia lui Velescu, aruncă lumină asupra tuturor dementelor şi ridiculelor acţiuni ale lui Sima; precum"pâinea" explică"devotamentul"Veleştilor, Borobarilor şi Saşilor, gata la orice faptă scârnavă, la orice mişelie. (Notă: la ultima acţiune, de luare a legăturilor cu oamenii Republicii, Sima se serveşte, din păcate, şi de o faţă bisericească, foarte activă, cunoscută ca"devotată" lui, "jenialului").-

&&. Ne informează ACTIUNEA CATOLICĂ ROMANĂ din Sept. că"Unirea Bisericii răsăritene cu Roma este un fapt împlinit", întrucât"deciziile Conciliului Ecumenic de la Florenţa din 1439 n'au fost anulate de nici un alt sobor".-

De ştia la vreme acest adevăr, numita foaie -care a ieşit tocmai cu scopul de a readuce la staulul catolic oile rătăcite prin ortodoxie- nici nu mai apărea! De mirare, numai, că unii preoţi, amatori de convertiri, cer victimelor lor anumite"abjurări": ce să mai abjure, dacă de 500 de ani sunt tot catolici?...

&&. Posturile greceşti de radio anunţă că regele Paul se află în dificultăţi băneşti. Prin urmare, a decis a se muta din Palat într'o vilă mai puţin costisitoare, a reduce salariile personalului, a cere un împrumut la Banca Naţională greacă, etc.- Chestia e: o să mai iasă"Bire"?...

&&. "Glasul"minciunii, din 20 Iunie, deplânge soarta bieţilor refugiaţi, cari"locuesc în barăci în condiţii de promiscuitate şi mizerie, aşteaptă ceasuri întregi cu gamelele în mână ca să-şi primească dela cazan porţia de mâncare, nu găsesc de lucru", etc.- Şi totuş, refuză să se întoarcă în ţara ocupată!..

Ş T I R I

* VIENA.Tineretul catolic austriac a organizat în seara de 12 Septembrie o impunătoare procesiune,a cărei scurgere,între Heldenplatz şi Karlskirche,a durat două ore şi jumătate,cu participarea a 17.000 persoane. "Procesiunea celor 14 cruci" s'a făcut pentru a atrage atenţia asupra suferinţelor celor 14 naţiuni robite de ruşi; ea avea ca motto: "voi sunteţi sătui şi liberi,noi flămânzim şi zacem în sclavie".După cruci venea,într'o maşină ornată cu ramuri şi flori,un imens Isus răstignit,apoi portretele episcopilor martiri.Copii cu lumânări în mâini,schilozi în cărucioare,studenţi,grupul magistraţilor în togă,convoiul nesfârşit al călugăriţelor,cântând şi spunând rugăciuni,- totul impresiona,mai ales prin sensul solidarităţii colective.La Karlskirche,luminată a giorno,a vorbit arhiepiscopul Vienei,dr.König.-

- Vineri 10 August a sosit,cu soţia,învăţătoare,şi un copilaş,noul paroh al bisericii române ortodoxe,pr.Popescu,de 37 ani,originar din Câmpina; un alt băeţel le-a fost oprit zălog în ţară.Se pare c'au fost trimişi aici cu sila.El inspiră milă celor ce-l văd: se sperie şi de umbra lui; nu vorbeşte absolut nimic când este în societate.Unii afirmă că hainele de pe dânsul sunt ale părintelui Racocea,pe care fostul paroh le primise de la Evanghelici înainte de plecare.La prima slujbă au asistat reprezentanţii Legaţiei; în predică,noul paroh a salutat enoriaşii din partea pr.Racocea.

Comuniştii s'au grăbit să aducă un paroh,se pare,în urma unui articol apărut în"Die Presse",prin care Românii din Viena cereau Statului austriac să le dea preot; articolul,dus consulului reperist de secretarul bisericii, d-l Atanasie Cunia,a revoltat la culme pe reprezentantul trupelor de ocupaţie din România.Noul paroh s'a grăbit să oficieze,la 19 August,un"feierliches Tedeum",cu ocazia împlinirii a 12 ani de când România a fost liberată de toate libertăţile şi bunurile sale; iar tovarăşul Beseadovschi,însărcinat cu afaceri al Râpărâii,a invitat,la 24 August,toată colonia română la o recepţie.S'au dus,natural,numai cei cu vocaţie de slugă.-

- Pr.Zăpârţan s'a rugat smerit lui Dumnezeu,la slujba din 12 August, să-i ierte păcatele regelui Mihai. Să fie,şi aici,tot influenţa celebrei fotografii,care înfăţişa pe fostul Suveran,în aceste vremi de grea urgie, rămânând nătâng cu o artistă în costumul Evei?...

* ROMA. Mareşalul Badoglio a murit în dimineaţa de 31 Oct.Precum se ştie,cu ocazia recunoaşterii de către Italia a unirii Basarabiei cu România,în 1927,mareşalul,din însărcinarea guvernului Mussolini,a făcut atunci o vizită la Chişinău.-

- In Septembrie au avut loc la Roma 3 congrese internaţionale.La ele au participat,ca delegaţi ai Râpârâii: prof.D.Davidescu,ing.M.Zoltan,ing.Fanny Fulga,ing.Carol Toma,prof.Satinover,ing.Aba Hartmann şi Alfred Savu: toţi evrei!

- Comisarii evrei dela standul românesc al Expoziţiei internaţionale din Milano,care s'a ţinut în Aprilie,au vândut apoi ţuica,brânza şi celelalte articole româneşti evreilor locali,la firmele Bellagusta şi Levi.-

- Revista FLAMURI,a Albanezilor refugiaţi în Italia,scrie în nr din 3 Oct.că 9 familii de ţărani valahi,cu un total de 56 membri,au fugit din regiunea Coriţa(Albania) în Grecia,cu 1000 de oi şi 46 cai.Şeful"tribului", Foto Basi,a declarat că în 1948 comuniştii au confiscat tot ce trecea de 200 oi,iar pentru cele rămase ţăranii trebuiau să predea o importantă cantitate de lapte,lână şi carne,iar banii primiţi în schimb n'ajungeau nici pentru o pereche de ghete.De curând,guvernul albanez s'a hotărît să"naţionalizeze"şi restul de oi,- ceeace a făcut pe Românii noştri să fugă peste graniţă.Basi a mai spus că în Albania e o mizerie de neînchipuit,în timp ce Ruşii,veniţi în diverse"misiuni",huzuresc.-

- La congresul despre"Lumea veche în Renaştere",ţinut la Florenţa şi Urbino între 2-6 Sept.,au luat parte activă d-nii prof.C.Marinescu şi Caragaţă.Delegaţii Râpărâii,aflând se vede de păţania Ponomarevei şi temându-se de ispită,au preferat să stea acasă...

- La 14 Sept.,prof.Caragaţă a prezentat în lumina-i adevărată,la"Circolo linguistico fiorentino",Dicţionarul limbii române literare contimporane al Academiei reperiste - despre care un linguist străin a spus că-i "un ottimo manuale dell'attivista"...

- La 2 Nov.,de ziua morţilor,preoţii Bonaventura Moraru şi Boreatti au slujit un parastas la cimitirul Verano,de faţă fiind Români şi Italieni.-

* WASHINGTON."Uniunea şi Liga Românilor din America"şi-a ales,la ultimul congres,următorul comitet: George Dobrea,preşedinte; Al.Buliga,Vincent Rusu şi John Moga,vicepreşedinţi; Petre Nicora,secretar; controlori,John Şotcan şi W.Popovici; membri: N.Buţe,N.Cârje,N.Bogdan,Oct.Bertea,G.Drăgilă, Ch.Streza,G.Stanciu; supleanţi: J.Simicin,J.Haţegan,M.Miller,Z.Câmpean.-

* BONN. Uniunea Germanilor din România a reales ca preşedinte,în adunarea din 1 Iulie,la Mainz,pe d-l Herwart Scheiner.Uniunea a luat şi poziţie, cu acest prilej,faţă de problema celor ce preferă să se întoarcă în ţările robite,acuzând Puterile occidentale că n'au făcut nimic pentru întregirea familiilor refugiaţilor.Dacă aceste Puteri n'au putut profita de aşa zisa "coexistenţă" ca să aducă în lumea liberă pe membrii familiilor celor scăpaţi,ce speranţe rămân în posibilităţile lor de a libera înseşi ţările robite?..

* PARIS. In urma sentinţei din 9 Martie a tribunalului local,s'a pus la 22 August în vânzare,la licitaţie,castelul Fabron din Nisa,una din multele proprietăţi cumpărate în străinătate de Carol Lupescu cu banii jefuiţi poporului român.Ca beneficiari ai vânzării sunt arătaţi madame Lupescu,regele Mihai şi Mircea Lambrino.-

- La 23 August a fost înmormântat în cimitirul Thiais,din Paris,Pompiliu Păltânea,scriitor şi ziarist,premiat al Academiei Române,cavaler al Legiunii de onoare,născut la Brăila în 1889,fost corespondent la Paris al ziarelor"Viitorul" şi"Universul".La înmormântare a vorbit d-l C.Arsene,directorul"Curierului Românesc".-

- După"Nice Matin",23 Iulie,d-l Edgar Hoover,şeful biroului federal american de investigaţii,a declarat că mareşalul Voroşilov s'a lăudat într'o zi de a fi făcut să fie ucişi,în timpul războiului civil,11.000 de ofiţeri ţarişti,cărora le promisese să-i cruţe dacă se predau,şi de a le fi închis femeile şi fetele în casele de toleranţă ale armatei roşii.Această declaraţie a făcut-o Voroşilov fostului ambasador american la Moscova,între 1933-1936,William C.Bullitt.-

- La magazinele de plăci de gramofon se găsesc de vânzare,sub marca Barclay,următoarele cântece româneşti,înregistrate: Ce frumoasă este viaţa,Marioară dela Gorj,Tot pe drum,Văduvie,Bun e vinul Ghiurghiului,Lampa, Pe uliţa armenească,Ursitoare,Potpuri ardelenesc,Sanie cu zurgălăi,Ionel-Ionelule,Piatra e piatră,Doina.-

* RIO DE JANEIRO. Mergând cu iordanul prin America de sud,d-l Vişoianu s'a oprit şi în capitala Braziliei,unde,crezând că Românii i-au mai uitat din păcate,i-a convocat la 23 Sept.,prin intermediul d-lui Ressel(cetăţean brazilian),la adunare într'o sală siriană,căci la Casa Română n'a avut curaj să se prezinte; aceştia însă i-au trimis un protest cu 90 de semnături strânse la repezeală,în care citim printre altele:

"Considerăm afişarea d-lui C.Vişoianu în faţa opiniei braziliene,sub titlul de reprezentant al spiritualităţii anti-comuniste româneşti,ca falsă şi dăunătoare intereselor superioare ale Neamului.Considerăm deasemenea prezenţa d-sale în mijlocul nostru ca indezirabilă.. Uitarea nu se aşterne niciodată peste suferinţi.Cu atât mai mult peste trădări şi imoralităţi.. Trădarea dela 23 August 1944,chestiunea fondului din Elveţia,acceptarea coexistenţei -care înseamnă pecetluirea soartei neamului sub cisma ocupantului comunist- sunt şi rămân cartea de vizită a d-sale.Să nu vină deci astăzi în armură de cruciat antibolşevic,pentru a da lecţii de patriotism şi forţă de sacrificiu.. Contestăm d-lui C.Vişoianu dreptul de a vorbi în numele Neamului şi al exilului românesc.. respingem orice apropiere cu d-l C.Vişoianu,care nu întruchipează nici unul din idealurile refugiaţilor şi ale poporului român",etc.- Protestul cu semnăturile s'a trimis,în fotocopie,şi la Departamentul de stat,secţia Free Europe.-

* BUCUREŞTI. Se semnalează în oraşele universitare puternice manifestaţii studenţeşti,în care se cere scoaterea limbii ruseşti din învăţământ.-

- In vederea jefuirii cât mai sistematice a codrilor româneşti,s'au pus de curând în funcţiune noi căi ferate forestiere: pe liniile Curtea de Argeş-Vâlsan şi Geamăna-Târgu Neamţ.-

- Pe malul apei Şuşiţa,lângă Filiaşi(Gorj),s'a găsit un tezaur cu monete de argint,brăţări şi alte obiecte din sec.XV.- La mânăstirea Putna s'au găsit pavaje din sec.XV şi XVI,cum şi pereţi împodobiţi cu plăci de ceramică decorativă,unele obiecte de artă,sculpturi şi inscripţii din vremea lui Ştefan cel Mare.(FEP)

- Presa reperistă anunţă restaurarea castelului Huniazilor.In primul rând se vor amenaja curtea,casele,fântâna,dieta şi capela.-

- 25 de tineri români au părăsit la 2 August Repereul,mergând să ajute în Kazakstan la desţelenirea pământurilor şi strângerea recoltei.Gestul,anunţat pe o durată de 20 de zile,ar urma să fie deci simbolic - dacă n'am şti că,la Ruşi,orice pretext e bun pentru prelungirea deportării.-

- "Szabad Nep" anunţă deschiderea unei expoziţii la Gyula,în Crişana rămasă la Unguri,care arată viaţa şi activitatea minorităţii române din Ungaria,după"eliberare".-

- Guvernanţii reperişti anunţă construirea a două poduri peste Prut: la Giurgiuleşti,lângă Galaţi,şi -unul metalic- la punctul Albiţa(Fălciu): ca să aibă pe unde fugi,când o începe răfuiala...

ODATĂ, LA O NUNTĂ...

Cu chinul dorului de țară, ca printr'o ceață deasă îmi vine în minte, printre atâtea lucruri scumpe, o nuntă de pe vremuri. Se mărita fata popii din Potloage cu băiatul primarului din Valea Babei. Nași, mama și nenea, unchiul ei. Era pe la sfârșitul lui Septembrie, când culesul viilor e pe terminate prin părțile noastre. Am plecat cu noaptea'n cap, cu trăsura. O bună bucată am mers printre munți, pe defileul Oltului; apoi am luat-o pe o șosea strâmtă și plină de gropi, cale de câteva ceasuri până la Valea Babei. De-acolo am continuat, cu flăcăii și preotul satului, pe cai. Flăcăii, ca să facă haz pe socoteala "orășencei", cum spuneau, mi-au dat să călăresc pe o iapă, iar părintelui pe un armăsar. O vreme am mers toți în șir, până când iapa mea, la un moment dat, o ia la un galop nebun; când mă uit înapoi, văd că armăsarul popii fugea de nu-l ținea pământul. Disperată, strigam din răsputeri: Părinte, sfinția ta, ține calul, că fuge după iapa mea! Dar de unde, nici poveste să mă audă, în sgomotul rupturilor de crengi, pe unde mă ducea iapa ca vântul. Cu chiu cu vai, după o cursă disperată, cu oasele frânte, părul despletit și toată fața sgariată, a dat Dumnezeu și am ajuns la Potloage.

Auzind galopul cailor, lăutarii au început să cânte ale nunții; când colo.. eram eu, cu popa după mine. Deabia mă desmeticisem de frica pățită, au sosit și flăcăii, prăpădindu-se de rîs. Terminându-se orația, în timpul căreia tot îi trăgeau din ploști, am intrat în casă. După câtva timp a sosit și mama cu restul nuntașilor, ca să ia mireasa; care, plângând încet, a început să se îmbrace, în timp ce lăutarii cântau s'o.. "încurajeze": Taci mireasă nu mai plânge - Căci la maică-ta te-i duce - Când o face plopul pere - Și răchita micșunele...

Pe urmă s'a format alaiul, în cap cu nouă care cu coviltir, pline cu zestrea miresei. In primul mai erau mama cu mireasa, în al doilea eu cu două rude cam.. arătoase; când trebuia să urcăm dealul, boii nu mai trăgeau; atunci un văr al meu voinic le lua în brațe una câte una și le dădea jos, mergând cu toții pe lângă car până în vârful dealului, pe urmă le urca în car și tot așa, urcându-le și coborîndu-le, în rîsul și chiuitul nuntașilor, de răsunau văile de veselia lor, am ajuns în Valea Babei. Acolo gemea curtea de lume. Veniseră din șapte sate, cu preoți, primari și învățători, cu tarafele lor de lăutari. Valea Babei era comuna celor șapte sate. Cum lui nenea, Dumnezeu să-l ierte, îi cam plăcea să tragă la măsea, nici nu ajunsese bine, că-l aud strigând: Măi cuscre, mi s'a uscat gâtul de atâta drum! Cuscrul atâta aștepta, nu de geaba erau frați de cruce de pe timpul cătăniei. Și, cu ține cuscre, na cumetre!, timpul a trecut, și o aud pe mama spunând: Măi cuscre, copiii nu s'au cununat încă!; iar nenea de colo: Lasă neică, că o mai fi timp și mâine! Mama înfuriată răspunde: Ce suntem noi, țigani, ca să cununăm luni? .. Cu chiu cu vai i-a urnit din loc și am pornit spre biserică cu tot alaiul, dar cei mai mulți n'au încăput înăuntru. In timp ce preotul cânta "Isaia dănțuește", îl auzeam pe nenea spunând: Ia mai taie-o părinte, că tot bine o fi!

In toată valea se simțea un miros de friptură de-ți venea leșin la burtă și apă'n gură. Tăiaseră vreo trei viței, cinci porci și un bou; curcanii și gâștele nu le mai număraseră. Când, venind dela biserică, am intrat în ogradă, pe sub cele trei pătule pline cu porumb erau două rânduri de mese de nu le vedeai capătul; în conac tot așa, dăduseră afară tot din sala mare și puseseră și acolo mese de jur împrejur. Și-apoi, să te ții petrecere! Cei mai tineri și-au luat inima'n dinți și s'au sculat dela masă ca să joace. Cei bătrâni strâmbau din nas, - dar cum spune proverbul: unei babe îi dai un ban ca să intre în horă și pe urmă îi dai zece ca să iasă și nu vrea, - așa și ei, când s'au întins la joc cine-i mai oprea? Cum pe-atunci eram un drac și jumătate, am făcut pe preoți să joace sârba popilor, cu antiriile'n brâu, le dârdâia conacul, iar nenea bătea daraua de-i mergea fulgii: a rupt vreo trei în seara aceea, dar tot au mai rămas.

Unui văr al meu, numeroasele pahare i-au adus melancolia; a chemat un lăutar și i-a pus în scripcă o juma' de "țărăncuță": Cântă-mi, măi țigane, de foc și inimă albastră, până ți-oi spune eu, dacă vrei și jumatea cealaltă! Scotea țiganul din vioară niște sunete de ți se rupea inima, lacrimile curgeau șiroaie pe fața vărului. Cum n'aveam niciun motiv de plâns, am plecat să văd de ceilalți. Bătătura duduia de jocul flăcăilor și fetelor din cele șapte sate. Jucau brâul, flăcăii chiuiau și strigau: Hai pe loc-pe loc-pe loc - Să răsară busuioc - Busuiocul fetelor - Dragostea nevestelor!

Tot umblând pe ici pe colo, mă împiedicam uneori de cei mai slabi de înger, cari nu rezistaseră la toate gâturile înghițite.. Alți nuntași, perechi, se-adăposteau, discret, după căpițele de fân... In fața unei uși în-

chise un taraf de lăutari cânta "zorile". Ca la un sunet de goarnă în cazarmă s'au sculat toți (cei cari mai erau în stare) și au început cu strigături piperate; nu s'au oprit până n'a ieșit ginerele cu cearceaful.. Râzând, a dat bacșiș țiganilor și sticla cu "rachiu roșu".

In bătătură, lângă un pătul, fierbeau pe pirostii trei cazane cu ciorbă de potroace, făcută din măruntaiele dela păsările tăiate, cu zeamă de varză; răspândea un miros de te scula de pe boală. Unde a mai intrat și ciorba aceea, nu știu, parcă nu mâncaseră de un an.

Cu cântecul cocoșilor, a început să se trezească lumea din toropeală; încet-încet, cântecul greierilor de toamnă își rărea glasul, stelele stingeau lumina una câte una, lăsând loc soarelui care în graba deșteptării își fâlfâia mantia roșie înainte de a se arăta. Câte o lele mai în vârstă, cu mătura pe umăr, își târâia agale o vadră sau găleată și tot stropea pe jos cu ceva ce nu semăna a fi apă. Cu ce stropești pe jos, lelițo? o întreb apropiindu-mă. Păi cu ce să stropesc maică, cu vin! -Dar apă nu este? -Este maică, cum să nu fie, dar puțul e prea departe și anul acesta ne-a dat Dumnezeu vin destul!

Și tot așa, jucând și pun'te masă scoală-te masă (masa nu se ridica niciodată, se schimbau doar oaspeții..), am ajuns până Joi. In timpul nopții, au căzut primii fulgi de zăpadă. Incepe să ningă devreme prin părțile noastre de munte. Dimineața, mama a hotărît să ne întoarcem acasă. Mie mi s'a strâns inima de tristețe, parcă presimțeam că la așa nuntă n'o să mă mai duc niciodată în viața mea.. In timp ce mama căta să convingă pe unchiul ei să mergem, aud pe primar că zice: Mai rămei cuscră, că asnoapte am pus să mai taie un bou tânăr! Dar mama de colo: Să-ți fie boul de hac și să-l mănânci sănătos, cuscre, eu plec; că dacă mă apucă iarna prin hoagele astea, cine mă mai scoate până la primăvară?

Am plecat toți trei în trăsură, cu promisiunea că ne vom întoarce la botez. Nenea n'a vrut să se urce, până nu i-a pus o damigeană de țuică lângă el. Am pornit în strigătele și urările de "drum bun" și "rămas bun". Trăsura se îndepărta și chiuiturile se auzeau din ce în ce mai slab, cu toate că valea le trimetea după noi. Nu știu de ce, m'a podidit plânsul.. Aveam șaisprezece ani.

Mioara Iotta

SERENADĂ de Cincinat Pavelescu

Ca să-ți cânt dintr'o chitară
Sub fereastră ți-am venit
Era vară!
Liliacul înflorit
Și cu razele semețe
Risipeau printre alei
Un fior de tinerețe.
Iar în părul tău cel blond
Caldul soare vagabond
Raza vrând să-și poleiască,
S'a'ncurcat în adevăr
Și'n zadar vrea să ghicească
In al buclelor tezaur,
Care-i raza lui de aur
Care-i firul tău de păr!

Vin și astăzi, din chitară
Să-ți mai cânt ca astă vară
Serenade,
Insă vai, găsesc în poartă
Frunza moartă!
Toamna cade!
Ploaia cerne; ceață deasă
Tristă, umedă se lasă.
Pe cărare e noroi,
Și sub zarea cenușie
Toamna rochia și-o sfâșie
'n pomii goi!
Sub balcon când se ridică
Glasul meu pătruns de frică
Dela geamul tău, iubită,
Pică-o floare veștejită.
Atunci inima-mi se frânge
Și-un ecou departe plânge!
Și'n zadar mă lupt în vânt
Să dau coardelor cuvânt,
Din chitara mea mâhnită
Nota sboară, rătăcește
Și de geamuri se isbește
Ca o pasăre rănită!

Cum neaua'ncepe să s'aștearnă
Mi-e frig în suflet, nu știu ce-am,
Zădarnic te mai cat la geam.
Azi e iarnă!
S'a'ntunecat a toamnei ceață,
Pe strune mâinile-mi înghiață.
N'o să mă vezi de azi'nainte
Cu flori în păr și în cuvinte,
Căci, vai, balconul ți-e'nflorit
Cu reci podoabe de zăpadă,
Și'n noaptea care stă să cadă
Tu ai uitat că m'ai iubit
Și neaua'ncepe să s'aștearnă
Intâi mai rar, și-apoi mereu
Ca pe balcon, și'n părul meu..
Plângi, suflete!.. E iarnă!

&&. "Visul meu -spune P.S. Trifa cum citim în "AMERICA"- este acela de a vedea că Uniunea și Liga să înfățișeze și să se ocupe de problemele mari românești, nu numai de cele privitoare la înmormântarea membrilor ei"; căci de acestea se ocupă deja "Solia" părintelui Trifa...

DORURI ȘI NECAZURI (Fragmente de scrisori)

T.-Austria: P.,dus la Crucea Roșie să'ncerce să facă ceva pentru cei ce mor în Ungaria,a plecat plângând de acolo,așa impresionant era.Veneau oamenii cu mașini încărcate cu pulovere,alimente.Alții cu fabrici și-au pus camioanele la dispoziție pentru transport până'n Ungaria.O bătrână portăreasă,din proprie inițiativă a strâns din casa întreagă 300 șilingi.Austriecii au fost de treabă,dând ajutoare de urgență.Dimineața au dat comunicatul la radio pentru colectarea sângelui,și la prânz deja nu mai aveau nevoe.M'am gândit mult,cum aș putea întrebuința pașaportul și dacă nu chiar"pe negru" ar fi de plecat în Ungaria.Nu știu zău,dacă ar începe și'n țară,ce-am avea atunci de făcut.E așa de dureros,să ai mereu sentimentul că ești laș,că ești la adăpost!

Un austriac,repatriat recent din România,a adus câteva știri de-acolo: că la Casa Verde un milițian păzește încontinuu la mormintele legionarilor, unde se pare că nimic n'ar fi schimbat; mormintele din C.de Argeș au fost drapate cu pânză roșie; Maria Antonescu a murit acum doi ani,la scurt timp după liberarea dela Mislea; Veturia Goga trăește și e liberă; ar fi fost descoperit un atentat contra lui Bodnăraș; Ana Pauker are domiciliu forțat în locuința ei din str.Sandu Aldea; se observă oarecare destindere,avocații au redevenit liberi profesioniști; kg de ciocolată costă 200 lei,adică leafa pe 2 săptămâni,iar kg de cafea 180 lei; metrul de linoleum costă 400-500 lei,o vestă de bumbac 300-400 lei; că la 31 Iulie,după 7 ani și jum.de domiciliu forțat,prințul Ghica-Comănești a părăsit C.de Argeș,venind un împuternicit de-al Martei Bibescu,mamă d-nei Ghica,care se află la Londra, cu pașapoarte'n regulă,bilete de tren și-o mașină a Crucii Roșii pentru transportarea d-nei Ghica,deoarece a paralizat.Prințul arăta la plecare ca cel mai nenorocit cerșetor,așa-i atârnau zdrențele de pe el.Când cu înmormântarea șoferului Șețu,străjuiau patru tovarăși în negru,solemni,și lumea se perindă; de-odată unul întreabă: ce se dă mă aici? (fiindcă ședeau la coadă oamenii)...

La expoziția internațională dela Viena,9-16 Sept.,de remarcat cum,la ușa halelor,Polonia,Cehoslovacia,Ungaria și Germania de răsărit aveau,ca din întâmplare,icoane și cărți bisericești.In prospectele oferite de cehoslovaci sunt și aparate de televiziune; nostim însă că,puse în funcțiune, arată numai cazaci cu jocurile și obiceiurile lor,nu ceva din țara respectivă,cum am fi așteptat.La pavilionul românesc,două fete,îmbrăcate în ii, puneau de zor plăci cu măestrie alese,ca să mărească dorul refugiaților..

S.-România: Mă distrug greutățile în care mă sbat și nu le mai pot face față.Eram programat,în trim.II,să dau cota de carne 26 kg și n'am putut-o da.Când m'am dus la Sfat,un țângău,care a fost pus acolo,ce mi-a făcut că n'am dat-o! și mi-a arătat actele dresate de dare în judecată,care atrage în mod sigur închisoarea.I-am cerut termen până Duminică,când sper să vină cei care iau fânul,dar n'a voit s'audă.Am plecat plângând fără să vreau,și m'am dus la D.,deși îmi spusese aseară că până la leafă sunt lefteri; n'a avut. C.mi-a arătat că n'au în casă decât 4 lei,e mare lipsă pe toată lumea.Am venit acasă și concluzia a fost că m'am urcat la pod și cu durere'n suflet am dat jos porumbul ce-l mai aveam și toată ziua am frecat ca să fac 3 duble și mâine să-l vând(e mare lipsă de porumb) să fac bani să plătesc aproape 200 lei.Necazurile astea mă macină...

R.-Italia: Sunt întristată de lipsa de știri dela ai mei din țară: două surori și un frate,cari trăesc împreună în două cămăruțe mici din fosta noastră casă! Și la via noastră din Valea Călugărească,cine știe cine domnește azi!.. A fost leagănul copilăriei noastre -neuitat și iubit- chiar mai mult decât locuința din Bucureșt.. In jurul casei era o adevărată pădurice de liliac,care la Paști ne înflorea casa din București.Apoi casa cu două rânduri era îmbrățișată de trandafiri urcători,cari părea că vor să o păzească de vijelii.. Nuci seculari - poate îi vor fi tăiat?.. Poate te rețin prea îndelung pe plaiuri depărtate,către care sunt sigură că sbori ca și mine,căutând urme neșterse de iubire surghiunită.

N.-Franța: Am fost,să-mi treacă de dor,la baletul românesc trecător prin Nisa,- însoțită de doi elvețieni,cari au adormit la spectacol.Insă din când în când săreau speriați de pe fotoluri,la urletele,sbieretele sălbatice ale artiștilor care amenințau păsările văzduhului cu cuțite și fioroase strâmbături,sau cu cipege ce se învârteau deasupra capetelor.. Mare ți-e minunea, Doamne! Am colindat și eu,ca soție de militar,dela Nistru pân'la Tisa,m'am prins și eu,ca orice român,în horă între flăcăi,între lelițe,între fetișcane,- dar n'am dat de cuțite,nici de crăcăeli sălbatice,nici de sărituri crăcănate,de te miri ce l-a găsit pe nebuni; n'am dat de ciomege sfârtecând văzduhul deasupra capetelor noastre,nici de strâmbături fioroase în seninul

Duminicei,la horă.Maică Precistă,ce i-o fi găsit pe bieții oameni,la joc? Bănuesc că perversitatea comunistă-bolșevică,ținând seamă de înrudirea atribuită între popoare după folklorul lor,a ținut și măsluit baletul românesc întocmai ca o parodie după baletul rus.Pun o sută de mii de franci la bătae,dacă se va găsi un Român să confirme că'ntr'o plasă undeva,în țara noastră,sar crăcănește,joacă pe vine,scot cuțițele de prăsele înjunghiind văzduhul la hora neaoș românească.Jocurile Românului sunt line,în armonie cu blajinul și îndurătorul lui suflet.Adesea săltărețe și voioase,în armonie cu reușita recoltei,asigurarea hranei familiei și a vitelor contribuitoare la munca binecuvântată.Hora e expresiunea omului mulțumit cu puținul pe care i l-a dat Dumnezeu Drăguțul,uitând micile neajunsuri dintre vecini, uninundu-se mână în mână în frățească bucurie și pace în satul lor.Sârba e sglobie,exprimând satisfacția,învingerea elementelor de care depinde recolta,bogăția tuturor.Cuțitele,ciomegele,sbieretele sălbatice,topăiala și săriturile crăcănate,tărdțura pe vine și răgetele,n'au nici în clin nici în mânecă cu jocurile românești.Baletul"romanesc" pe care l-am văzut rămâne o parodie rusă și cu r-r-r-r- și ha-ha-ha,cu"strigările" pe care mi-a fost imposibil să le deslușesc,cu toate că eram în primele rânduri.

Roaiba de Lupeasca își scrie memoriile.Vorba vine,că nu știe să scrie; le dictează,împopoțonându-le după plăcere - căci are fantezie,slavă Domnului! Se va naște într'un palat.. uitând de Herța cu mocirlele ei,ascunsă în fundul Dorohoiului; în familie onorabilă,burgheză sau nobilă - de ce nu? cine are s'o contrazică?; cu trecut de vestală,imaculată,inocentă,pură; cu"coup de foudre"și amor etern.. pourquoi pas? Se va întinde la sentimentalismul (viciosului decedat) ca o beltea - și se vor găsi câțiva,nu numai din sămânța tărtănească,s'o admire...

M.-Brazilia: La întrunire au venit numai 60 persoane,din care 25 jidani; 5 venite anume pentru a protesta direct împotriva prezenței lui Vișoianu,iar restul de 30 erau toți foști simbriași ai Palatului sau bugetivori afaceriști ai fostelor noastre ambasade.Cei 5 însă au produs atâtea întreruperi și agitație,că Vișoianu,care venise să țină o conferință veritabilă,după 10 minute a terminat și a șters-o grăbit,cu Ressel galben lângă el,iar vinul și gustările au cam rămas neconsumate.. Ca o mică probă de atmosfera ce domnea,iată dialogul dintre muncitorul N.Gheorghiu și Vișoianu,care venise să-i întindă mâna: D-le Vișoianu,era mult mai bine dacă mâna aceasta pe care mi-o întindeți azi mie,nu semna trădarea dela 23 August! Vișoianu: Lasă dragă,că se va repara totul. Gheorghiu,vorbind tare: Nu te cred,d-le, și d-ta n'ai ce căuta în mijlocul nostru; cine a vândut țara,nu poate vorbi de eliberarea ei!

N.-Chili: Mie mi se pare că cu cât unul constată mai mult decadența și haosul omenirii,cu atât mai mare trebue să crească figura Căpitanului pentru el.Să mulțumim lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să-l cunoaștem,că de nu avem și credința asta,ce se alegea de noi,mai ales în vremurile astea prin care trece omenirea? eram niște biete cârpe! Iți trimit 10 dolari pentru revista noastră.

P.-Franța: Pe-aci și-au făcut apariția unele elemente dubioase din toate punctele de vedere,care caută să insinueze că Mișcarea Legionară e depășită și că ele sunt chemate să promoveze esențialul!.. Să vezi cum dau ochii peste cap aceste secături,să vezi ce aiere își dau; dacă le scormonești însă puțin situația,dai de mobilul adevărat: directori de internat, burse,sau alte avantaje; sunt eternii pișicheri,leprele de totdeauna ale tineretului nostru.Vor trebui odată puși la punct,demascați.De ce"Vatra" nu face această operație necesară?

D.-Canada: Mă întristează că majoritatea prietenilor și camarazilor,care pe timpuri făceau atât caz de"bărbăție",odată căsătoriți au intrat docili sub papucul nevestei,care a știut să-i oblojască așa de bine încât,săracii de ei!,nici unul nu mai vede situația extrem de ridicolă în care sunt puși. In colo,își vede fiecare de treaba lui; doar câte o revoluție prin Polonia sau Ungaria îi mai scoate oleacă din toropeală,ca apoi să-și vadă iarăș de necazurile personale: viață bună,confort,mașină,televiziune,petreceri,etc. Ei,e grea de tot viața aici în America!

G.-Grecia(țara tuturor libertăților): In Grecia,populației românești îi este interzis să muncească,iar botezurile,cununiile și înmormântările trebuesc făcute numai cu preoți greci.La Salonic,doi tineri români s'au cununat la un preot român,care din întâmplare tocmai atunci ieșise din închisoare.Cununia s'a făcut,natural,în casă.Denunțați de un vecin grec binevoitor, autoritățile au anulat căsătoria și-au condamnat pe tineri la câte 2 ani de închisoare.Pe săracul preot român l-au trimes din nou la Sf.Munte,pentru reeducație religioasă,civilă și grecească.Aceasta s'a petrecut în 1954.

Tot la Salonic,un fost învățător român,astăzi tăetor de lemne,șomer și muritor de foame,are doi copii nebotezați,de 6 și de 4 ani,fiindcă nu i se permite să-i boteze cu preot român.In Mai,anul acesta,a fost chemat de poliție și i s'a spus că,dacă admite să-și boteze copiii cu preot grec,i se va da dreptul să muncească ca hamal în portul din Salonic!..

V.-Italia: Mă mir cum de a scăpat"Vetrei" cel mai scandalos fapt din emigraţia noastră,nu numai pe plan românesc dar şi uman.Grecii din România, plecaţi cu paşaport din ţară,primesc ca cetăţeni greci despăgubiri de milioane de dolari pentru averile lăsate.In ţara lor,tot ca greci,primesc -cum e şi firesc- ajutoare dela Stat şi înlesniri pentru a-şi găsi un rost în meseriile lor sau a fi colonizaţi.Dar pe lângă aceasta ei primesc,cu ajutorul unui conaţional de-al lor,ajuns ministru roman(Caranfil),ajutoare peste ajutoare în alimente,din stocul rezervat pentru Români,iar de la un militar român,pe nume Ioanovici,vize de intrare în U.S.A.,- în timp ce autenticii Români,refugiaţi ce nu primesc nici despăgubiri şi nici ajutoare dela Statul lor,îndură mizerie prin lagăre şi n'au nici vize de intrare în USA,sau le sosesc când nu mai au valoare,- cum e cazul învăţătorului Ionescu care,în loc să fie dus ca dascăl al copiilor romani-americani ce nu ne cunosc limba,aşteaptă de ani de zile în lagărul din Triest.Aşa că şi în exil avem deaface cu privilegiile aceloraşi venituri şi desconsiderarea adevăraţilor romani.Faptul e strigător la cer,fie că-l priveşti ca român, sau ca om.De ce Românii noştri dorm? Au ratat in mod iremediabil.De ce nu încercaţi să-i treziţi din letargie?

M.-Franţa: După ce am bâjbâit prin întuneric timp de 15 ani de zile,de un an aproape o ducem într'un nou haos,grozav de tot,şi nu ştiu de ce nu se poate găsi nicio posibilitate de ieşire.Să ne fi înpotmolit oare în mlaştina desnădejdii aşa de tare şi nu poate fi altă scăpare decât ducerea la fund? Legea face un apel disperat la cititorii şi susţinătorii ei s'o scoată din încurcătura financiară în care se găseşte; după câte ştiu,Vatra are un buget destul de bogat şi poate că singură ar putea s'o scoată din "ambara"...

I.-Italia: La despărţire,am simţit acelaş gol în suflet,pe care l-am mai avut odată,când părăseam pentru nu ştiu câtă vreme ţărâna sfântă a patriei,luându-ne rămas bun dela cei mai dragi; de te puteam ajunge,la 3-4 km cât te-am mai putut zări,te-am fi întors înapoi,să te reţinem mult,mult de tot,iar pentru întoarcerea la Roma să găsim o altă soluţie decât autostopul,indiferent jertfele. Să menţii Vatra! Dacă nu-i posibil la două,atunci la trei ori patru luni.Ea este şi va fi necesară multă vreme aşa cum arată astăzi! ..Şi ar fi bine să te debarasezi de sinceritatea de care dai dovadă: precum ai putut vedea,din proprie experienţă,uneori strică..

O.-Portugalia: Sunt în foarte mare întârziere cu modestul meu obol,aci alăturat,spre a asigura apariţia revistei Vatra,pe care o citesc cu cel mai mare interes,dar şi cu părerea de rău că a trebuit să-şi rărească apariţia. Socotesc că,în publicistica emigraţiei,Vatra a ştiut să-şi creeze şi să-şi păstreze un gen cu totul aparte,prin ţinuta curajoasă şi prin stilul mereu îngrijit al tuturor colaboratorilor.-

BALADA CRUCII DE MESTEACĂN J. [illegible]

Cruce albă de mesteacăn
Răsărită printre creste
Cine te cunoaşte'n lume,
Cruce fără de poveste?

Peste braţele-ţi întinse
Din poiana fără flori,
Uneori s'apleacă'n noapte
Cârdurile de cocori.

Şi'n tăcerea nesfârşită
Sub arcadele de brad
Nu s'aude decât plânsul
Cetinilor care cad.

Cruce albă de mesteacăn
Biciuită de furtuni,
Peste lemnu-ţi gol doar luna
Pune albele-i cununi.

Ca de-o mână nevăzută
Slovele-ţi se şterg de ploaie;
Tot mai mult te bate vremea,
Vânturile te îndoaie..

Şi ca mâine fulgii ernei
Te vor prinde'n a lor salbă
Şi vei disparea din lume,
Cruce de mesteacăn albă.

Sfântul îngropat sub tine,
Cine-l va mai şti de-acum,
Cruce albă rătăcită
Lângă margine de drum?

Braţele-ţi de vânturi smulse
Se vor pierde pe poteci,
Numai brazda de ţărână
Nu-l va părăsi pe veci!

&&. Plictisit,se vede,de trăncănelile"Vocii"palicarilor,cari aiurează mereu despre libertăţile ce-ar fi existând în puşcăria ce se cheamă Grecia,- un românaş din Edessa-Macedonia le-a trimis un răvaş cu complimente piperate la respectivele mamace.In nr pe Sept.,caţaonii-l roagă să le dea numele"cât mai citeţ,cu adresa reală şi completă": ca să-l denunţe autorităţilor,bun de deportat în insule...

SEMNALĂRI

* Oreste POPESCU,La productividad en los escritos anteriores a Adam Smith,B.Aires,1955.- Profesor de dinamică economică şi istorie a doctrinelor economice la Universitatea naţională din La Plata,autorul lucrează intens,în tăcere,şi din când în când apare cu o nouă operă substanţială, ca studiile asupra lui Echeverria,asupra sistemului economic în misiunile iezuite din Paraguay,ori acesta din urmă,rod al unor lecţii universitare, asupra problemelor productivităţii în lucrări dinainte de întemeietorul economiei politice ca ştiinţă.Din prospectele,cu care însoţeşte ultima lucrare,aflăm că autorul are şi alte scrieri: toate,primite favorabil de critica de specialitate; şi că dirijează,la libraria"El Ateneo" din Capitala Argentinei,o colecţie de"ştiinţe economice",la care colaborează savanţi din întreaga lume.-

* Mons.Luigi TĂUTU,Margherita di Ungheria,imperatrice di Bisanzio,extras din"Antemurale",LII,Institutum Historicum Polonicum Romae,1956.- Pe bază de cercetări proprii,autorul defineşte personalitatea excepţională a unei femei,care a dominat Bizanţul şi întreg spaţiul sud-est european,populat pe atunci în mare parte de Valahi,dela prima căsătorie cu Isac Anghel (avea abia zece ani),până la văduvia după al treilea bărbat,baronul franc Nicolae de Saint Omer,adică de la 1185 până pe la 1230. Mons.Tăutu publică numeroase scrisori pontificale şi acte,scoase uneori pentru prima dată din arhive,spre a documenta strânsele legături dintre fiica lui Bela al III-lea, regele Ungariei,şi împărăţia Asăneştilor ori cruciaţii occidentali.
Faţă de aceştia din urmă,părerile autorului,care nu înţelege să părăsească nicio clipă obiectivitatea istorică -şi e întărit în convingeri de cronicile timpului şi de o scrisoare de deplorare chiar a papei Inocenţiu III,- nu sunt deloc tandre: "La 13 Aprilie 1204,lumea asista la una dintre cele mai mari nenorociri abătute asupra creştinătăţii: creştinii din Occident,purtând pe propriile vestminte crucea lui Cristos,comit atrocităţi teribile contra creştinilor din Orient: jafuri nemaiauzite şi profanări se verifică în case particulare,în bisericile şi mânăstirile celebre ale oraşului imperial".Cu atât mai demnă de semnalat şi ilustrat apare,deci,figura Margaretei de Ungaria,împărăteasă a Bizanţului,care nu şi-a ascuns niciodată simpatia pentru"Grecii" orientali şi a avut mult de furcă,în jurul anului 1210,cu ierarhia latină stabilită de cruciaţi în teritoriile Bisericii de răsărit. "Atât de blamatul ev mediu -încheie pe bună dreptate mons.Tăutu- ne prezintă pilde de înţelegere şi toleranţă între cele două blocuri opuse ale creştinătăţii,care merită să fie cunoscute şi de generaţiile de astăzi".-

* Sever POP,Instituts de Phonétique et Archives phonographiques,Louvain, 1956.- O nouă publicaţie a Comisiunii de anchetă lingvistică,al cărei animator -şi mai mult decât animator- e neobositul profesor Sever Pop; care, pe lângă meritele de savant,unanim recunoscute,şi de muncitor pe tărâmul limbii ca puţini alţii,mai are şi pe acela,nu indiferent în vremile de astăzi -şi pe care,din păcate,nu-l au toţi oamenii noştri de ştiinţă şi artiştii din exil- de a nu uita niciodată România în activitatea pe care o desfăşoară.In această broşură sunt amintite,iată,cu datele necesare,importanţa lui Hasdeu pentru cercetările fonetice; laboratorul de fonetică experimentală înfiinţat de Iosif Popovici la Cluj,în 1921; laboratorul dela Bucureşti,creiat de Al.Rosetti; şi înregistrările pentru atlasele lingvistice româneşti.-

* Pamfil ŞEICARU,Răspuns"Glasului patriei"robite,Colecţia C.R.A.B.,Madrid,1956.- Deşi cam pretenţios,subtitlul -"Tezele social-politice ale exilului"- al acestei broşuri oglindeşte în mare măsură vederile pribegilor, care,în enorma lor majoritate,nu diferă de autor în evaluarea politicii de slugărnicie şi de trădare a capitularzilor noştri,atât în perioada de colaborare cu comuniştii în ţară -îşi luaseră deviza ruşinoasă:"Cu regele şi cu Rusia stăpânim ţara 20 de ani"-,cât şi la conferinţa de pace,unde, în loc să revendice pământurile româneşti din răsărit,s'au întrecut(şi ne pare rău să-l aflăm şi pe d-l Gafencu printre ei),din dorinţa de a-şi reface în grabă o virginitate democratică,în a agrava presupusa vină a poporului român de a fi luat parte la cruciada anticomunistă.Numai că noi am împinge mult mai înainte de funesta dată de 23 August 1944,ori chiar de 12 Febr.1938,originea tragediei româneşti,de care se ocupă acum fostul director al"Curentului",ale cărui responsabilităţi trecute,în menţinerea şi susţinerea imposturii"democrate" şi a demenţei carliste,sunt notorii: am găsi-o în ticăloasa politică a lui Titulescu de conivenţă cu URSS-ul,iar, pe plan intern,în prigonirea de către un totalitarism cu mască democratică -pe care d-l Şeicaru îl măguleşte încă,numindu-l"Statul de democraţie liberală"- a forţelor cu adevărat anticomuniste.
Deasemenea,cui îi poate fi greu,astăzi,să accepte definiţia de imbe-

cilitate şi trădare,pe care d-l Şeicaru,reluând poziţii mai vechi,o dă politicii rooseveltiene? Dar şi aici noi,fără a intra în categoria maniacilor"ocultei",am accentua importanţa acelor"forţe misterioase -să le spunem pe nume: evreeşti?- care căutau să dea întâietate intereselor Rusiei sovietice în conduita aliată a răsboiului şi a păcii".De altfel,autorul însuşi aminteşte pe Ben Cohen.Reziduurile rooseveltismului reapar astăzi, cum autorul observă bine,în Walter Lippmann,care şi foarte de curând şi-a manifestat ideile contrare libertăţii pentru popoarele din spatele cortinei de fier.Infine,tot exilul ar putea subscrie partea din broşură,care e un răspuns la campania de repatriere reperistă: capitolul privitor la publicaţia infamă dela Pankov,şi cele ce se ocupă de aderarea la regim,cu apeluri către refugiaţi să se întoarcă în temniţa comunistă,a lui Ionel Pop,nepotul lui Maniu,şi a lui Titel Petrescu.Ne pare bine apoi că prinde tot mai mult teren,printre pribegi,ideia că de o întoarcere,în România liberă de mâine,la vechile stări de lucruri ale ţării,cu skodării,cu privilegii,cu monopoluri,cu asasinate ale adversarilor politici,nu mai poate fi vorba. O temă,care iarăşi ar trebui să fie desbătută mai amplu,ca să ştim ce poziţie trebue adoptată,e aceea care priveşte divergenţa netă dintre emisiunile radiofonice ale"Free Europe"-i,în cadrul cărora se dau speranţe şi chiar se instigă popoarele din spatele cortinei de fier la răscoală,şi politica de indiferentism ori de mărturisită neputinţă a oficialităţii aliate faţă de naţiunile aşa zise satelite.Cazul Ungariei este demn de meditaţie.Iarăşi,fără a cădea în ideia fixă a"ocultei",de ce să nu închipuim că sunt factori interesaţi la distrugerea popoarelor noastre,prin revolte la început stimulate,dar apoi neajutate în niciun fel,în aşa chip încât mult râvnitul spaţiu sud-est european să rămână,într'un viitor apropiat, -care ar putea fi acela,bunăoară,al unui acord între Statele Unite şi Rusia,- la cheremul"aduşilor-de-vânturi"? Şi pentru acest motiv,am vrea ca, "prin întreţinerea unor iluzii,care au acţionat ca nişte stupefiante",refugiaţii să nu-şi anuleze,ba dimpotrivă să-şi ascută acel"simţ critic",atât de necesar astăzi,când duşmanii ne pasc din toate părţile.

Din multele teze ale d-lui Şeicaru,nu putem fi de acord cu aceea,după care"în România poporul-naţiune a fost arbitrar înlocuit prin poporul-clasă" că,la noi,"clasa muncitoare,constituită în clasă dominantă,ar fi devenit stăpână pe întreg aparatul politic,administrativ şi economic al Statului", ni se pare cu totul fals şi chiar,aşa susţinut,dăunător.Socialiştii din Apus şi alte forţe democrate din lumea liberă,convinse că structura socială şi economică a României trebue radical schimbată,s'ar putea declara,dacă aşa ar sta lucrurile,satisfăcute.In realitate,cum tot omul o ştie,nu muncitorimea are puterea în România,ci o clică de nelegiuiţi din aparatul comunist,în solda imperialismului sovietic; iar muncitorimea este poate clasa cea mai jecmănită şi exploatată de către regimul de aşa zisă"democraţie populară".Broşura se încheie cu exprimarea fermă,fără retorică,a siguranţei că ne vom întoarce acasă,într'o Românie"în care libertatea de emulaţie,în toate domeniile de activitate,să fie o realitate,în care să se poată confrunta toate tezele.Se cere,însă,ca toate activităţile să fie încadrate unei sensibilităţi şi unei discipline naţionale".De acord.-

* ROMÂNUL,organ al Ligii Românilor Liberi,New York City,Oct.1956.- Este un număr special,pe hârtie de lux,consacrat în întregime atacului şi procesului dela Berna: document preţios,fiindcă publică dări de seamă asupra fiecărei şedinţe,fotografii frumoase(cu excepţia aceleia de pe prima pagină,în care Beldeanu,altfel bine reprezentat în corpul revistei de câteva din lucrările sale artistice,apare în"clipa de reculegere a.. prânzului), ecouri în opinia publică elveţiană şi în general occidentală; şi informaţii asupra multelor manifestaţii la care evenimentul a dat loc: astfel,între altele,cea mai veche asociaţie studenţească din Elveţia,"Zofingia",a organizat o recepţie,la care au luat parte un consilier federal,rectorul Universităţii din Berna,directorul dela"Neue Züricher Zeitung" şi au vorbit Charles Kersten şi d-l Fărcăşanu,- acesta din urmă despre"Lupta exilaţilor împotriva totalitarismului şi a terearei".

In polemică destul de aspră cu aşa zisul Comitet naţional,care şi de astă dată nu numai că a fost absent,dar a căutat să compromită buna reuşită a procesului,punându-se încă odată"în afara luptei neamului",unde de altminteri a fost totdeauna şi de unde nimeni nu-l va deplasa,- gazeta ne informează de"sfielile" lui Vişoianu,care a refuzat să semneze un apel către întreg refugiul românesc pe marginea faptelor dela Berna(dar poate că nu ştie să scrie); de corespondenţa dintre omul de încredere al regelui şi avocatul Ion Raţiu,care în zadar încerca să-l mişte; de intrigăriile comitagiilor,care l-au făcut pe avocatul evreu din Elveţia,Brunschvig,să renunţe la apărarea băeţilor(nu-i bai); de mica afacere bănească,încercată şi probabil isbutită de cuplul Veniamin-Gerard Ştefănescu,cu contribuţii,pe care cine ştie cine le-a păpat,dela"industriaşi şi armatori"; de"colportarea de

bârfeli întreprinsă de sfiosul Boilă la Berna împotriva celor ce aveau răspunderea apărării"; de ticăloşiile lui Bercovici dela"Free Europe",care-i instigă pe Români să se răscoale(şi,pricepându-i accentul,Românii stau pe loc,şi bine fac,deocamdată),dar care a stigmatizat,cu aşa o sensibilitate, "actul de nelegiuire"al grupului Beldeanu,în prima emisiune dedicată la München faptei glorioase dela Legaţia reperistă din Berna; etc. Revista, după ce critică legitim"teoria unui mic comitet nereprezentativ",care"se străduieşte să-şi înjghebe o mică suită de salariaţi pentru a putea oferi un surogat în locul unei realităţi,care se cere cu atâta stringenţă" şi face aluzii,în legătură cu aceasta,la"unele interese complicate ce nu coincid cu acelea ale eliberării",adresează,în ultima pagină,sub titlul"Spre o concentrare a forţelor de sacrificiu şi luptă în slujba libertăţii româneşti",faţă de care Occidentul apare"blazat şi indiferent",un apel la o colaborare cât mai amplă,în jurul "Ligii Românilor Liberi".Se cere între altele"articularea în spirit democratic a entităţilor active ale refugiului"(cunoscuta discriminare,care a împiedicat până acum un front unit,compact,a dispărut): "o operaţiune de apropiere între factorii conducători şi de înjghebare a unei colaborări susţinute şi de sudură treptată trebuie pornită din toate părţile".O cooperare cu noi este cu atât mai uşoară,cu cât pe prima pagină a"Românului"găsim aceste rânduri,pe care le putem subscrie: "Toţi au înţeles că flacăra vie a istoriei naţionale arde în curăţenia şi credinţa conştiinţelor neîncovoiate,că trăinicia permanenţei româneşti este făcută din eroismul îndrăsnelii şi al jertfei".-

* LE COURRIER ROUMAIN,Paris,1 Sept.1956.- Număr dedicat în mare parte lui Pompiliu Păltanea,pe care-l evocă -"victimă a oraşelor tentaculare"- d-l Şeicaru.Tocmai zilele acestea ne-a căzut în mână un număr din"Dacoromania",unde Giuglea,comemorându-l pe Densuşianu,la moartea marelui savant, spune: "Poate P.Păltanea,elevul său,bunul critic literar,va face cândva un studiu întreg asupra poeziei profesorului şi a activităţii lui de propagator al"poeziei nouă",franceză mai ales".Nu ştim dacă recentul dispărut a întreprins,solicitat,o asemenea lucrare; însă cineva ar trebui să se îngrijească de manuscrisele şi documentele,scrisori,articole,etc.,pe care Păltănea cu siguranţă le posedă; pentru ca,la momentul oportun,să fie date publicităţii.-

* AMERICA,Cleveland,I,70,4 Sept.1956.- Număr jubiliar pentru a 50-a aniversare dela întemeierea Uniunii şi Ligii Românilor din America şi a gazetei însăşi.Pe prima pagină,un mare desemn simbolic,în care se vede un uriaş unchi Sam,elegant,care întinde o mână de ajutor unui flăcăiaş român cam pitic.Deoparte şi de alta a ilustraţiei,imagini dintr'o Românie patriarhală,idilică,ţărănească,faţă'n faţă cu maşinile şi instalaţiile moderne, confortabile,ale Americii.Nu ştiu cum,dar pe noi dorul ne trage tot către "merele creţeşti",care nu-i mai plac,de când s'a boierit,d-lui Manzatti..

Din amplul istoric al ziarului,pe care-l semnează d-l Vasile Musi,aflăm că primul ctitor al publicaţiei,la 1 Sept.1906,a fost preotul Moise Balea,care trebue că era o figură tare interesantă,dacă pe frontispiciul primului număr a scris,sub titlu: "Apare când am voie,bani şi timp".

Şi din alte articole aflăm cum s'a născut,cum a lucrat cu sârg şi modestie,cum s'a desvoltat într'o jumătate de veac comunitatea Românilor din America,constituindu-se în 70 de unităţi,care s'au unit apoi în"The Union and League of Romanian Societies of America".Aduc contribuţii substanţiale la acest număr,din afara redacţiei: prof.Gr.Nandriş("Falsificarea istoriei şi barbarizarea culturii româneşti"),Pamfil Şeicaru("Cu ocazia jubileului de 50 de ani.."),unde are ocazie să denunţe foarte proasta politică a diplomaţilor români la Washington,care nu s'au străduit în nicio clipă să prezinte opiniei publice din U.S.A.,sau măcar Americanilor de origine română,adevărata faţă a României şi,mai în urmă,necesitatea răsboiului nostru antisovietic; Aron Cotruş,care a luat chiar parte la serbările jubilare,ca oaspete de onoare,cu un frumos"Cântec al desţăraţilor"; D.Teodorescu ("Emigrantul" şi"Cultul limbii"); Ştefania şi C.Ghinescu,N.Ş.Govora,Posteucă,I.G.Dimitriu(care prezintă ultimul volum de versuri al lui Ţolescu).

Se reproduc deasemenea articole ori fragmente din Iorga,Vaida-Voevod (despre Maniu),Aurel Popovici,D.Munteanu-Râmnic("Centenarul lui Gh.Lazăr", dela 1916),Silviu Dragomir,precum şi minunata"Ceartă oltenească" a lui Victor Papilian.Este impresionant"Hrisovul de închinare şi supunere al Românilor ortodocşi din Statele Unite ale Americii de nord către Sf.Mitropolie a Ungrovlahiei",dela 9-10 Martie 1928, -"cel dintâi act de unire: unirea sufletească a Românilor din America cu Ţara-mamă".Aproape două pagini sunt consacrate eroilor dela Berna(dar de ce"slavă lor" la sfârşit,care sună foarte rău,mai ales după proslăvirea lui Stalin?) şi este elogiată,

după cuviinţă, Biblioteca dela Freiburg de către Titi Teodorescu. Din Calendarul "America" pe 1912 se reproduc versuri în stil popular, unele nu lipsite de frumuseţe. Dar şi mai puţin lipsite de frumuseţe sunt duduile americane, de origine românească, care iau parte la diferitele concursuri de graţie şi drăgălăşenie din U.S.A.: ceea ce înseamnă că substanţa neamului s'a păstrat cum nu se poate mai bine pe îndepărtatele meleaguri ale Americii..

* HAFTA, Ankara-Istanbul, 1956.- Intr'un săptămânal, cu femei frumoase pe copertă şi în interior, deci de mare circulaţie, prietenul atât de afecţionat al României, d-l Enver Esenkova, găseşte modul să introducă o pagină dedicată faptelor şi procesului dela Berne, publicând şi fotografia celor patru eroi. Noi însă, slabi, ca deobicei, în turceasca, n'am priceput o iotă.-

* BIRE, Paris, 1 Nov. 1956.- Teodoziadis, mai analfabet decât oricând, e supărat că presa exilului nu-l ia în serios pe regele Mihai şi -culmea!- se dă la "unele persoane politice romane în exil", în speţă la vinovaţii de trădarea ţării, care-i trec şi grecoteiului, ca să menţină o foiţă de intrigărie, de scandal şi de şantaj, câteun bănuţ. Furios, se repede atunci împotriva "rebelilor", cari-s (teribil ghinion!) marea massă a pribegilor, şi dă cu coarnele şi'n gramatică: "Asistăm deci la o colaborare directă a ponegririi refugiului românesc şi ideia liberării dintr'o publicaţie ce vrea să aparţină exilului şi un oficios reperist". Cine a priceput ceva din galimatiasul greco-ovreiesc, să ridice piciorul! Maculatura aduce ştirea că d-l Drăgan, care nu mai este, ca odinioară, "bravul cu diagonală verde" (cecul a funcţionat, se vede!), are intenţia să creieze la Veneţia o Universitate pentru pribegii din spatele cortinei de fier. Ideie excelentă; numai să fie lăsată o cămăruţă ca să servească pentru clasa întâia primară, unde René Theo s'o ia dela început cu studiile de limbă românească...

Adrian Popa

NOTĂ. Printre victimele lui "Andrea Doria", scufundat la 25 Iulie aproape de N. York, este şi "Vatra" noastră pe Mai-Iunie pentru Canada şi Statele Unite. In măsura în care am putut recupera numărul cu pricina dela cititorii din Italia, l-am retrimis câtorva din abonaţii din America de nord.-

